Թ. ՏԱՐԻ 2675 — ԹՈՒԱԿԱՆ, ՀԱՅՈՑ 21 ՔԱՂՈՑ 4385 — 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1892 — 22 ՃԻՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ 1310 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դահեկան մէճիտ	150
» »	Վեցամսեայ	75
» »	Եռամսեայ	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան [illegible]	56
» »	Վեցամսեայ	28
Ընտիր թուղթի վրայ [illegible]	Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի [illegible]	Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 29/10 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՏՕՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ

ԻՆՉՈ՞Ւ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 6ԻՆ ԿԸ ՏՕՆԵՆ ՀԱՅՔ

Հայաստանեայց Եկեղեցին իւր ընտրելագոյն, իւր սիրելագոյն հանդէսներէն մին պիտի կատարէ ընդհուպ։ Մեր ուշադրութիւն պիտի դառնայ մեր սովորական զբաղումներէն ու հոգերէն դէպ այս սիրալիր յիշատակներն, հոգեչահ խորհուրդները, զորս այս պարբերական հանդէսներ սահմանուած են զարթուցանել և յաւերժացնել քրիստոնեայ սիրտերու մէջ։

Հետեւեալ հատուածք կը պարունակեն այս հանդիսին պատմութեան մասին մի քանի պարզ ծանօթութիւններ, զորս ի գիր առած է Աբրահամ էֆ. Տէր Յակոբեան, հայերէն լեզուի ուսուցիչ Ռոպերդեան Վարժարանի մէջ։

* *

Ա.

Նախնի քրիստոնեայք այնքան հակամէտ չէին կրօնական տօներ հաստատելու։ Քրիստոնեայն ամեն օր պարտէր յիշել իւր Տէրն անխափ, ամեն օր յիշել իւր պարտականութիւններն, իւր կոչումն։ Կը կարօտէ՞ր մասնաւոր տեղւոյ կամ մասնաւոր ժամանակի՝ արծարծելու համար այն քրիստոնէական սէրն կամ յիշատակներն, որք իւր սրտին ու մտաց մէջ կենդանի են յաւիտեան։

Սակայն փորձառութիւնը ցուցուց թէ տկար է մարդկային բնութիւնը. թէ աշխարհային անխուսափելի զբաղումներ և անձկութիւնք կը ձգտին յար աղօտացնել քաղցրագոյն յիշատակները, տկարացնել մեր սրբազնագոյն զգացումներն։ Անօգուտ չէ օրեր սահմանել որք նուիրուին այդ կրօնական յիշատակներն ու զգացումները նորոգելու, զօրացնելու։

Քրիստոսի յարութիւնն էր նորա կենաց ամենէն փառահեղ ու բերկրապատար դէպքն։ Ամեն շաբաթ մէկ օր, կիւրակին, պիտի նուիրուէր զայն յիշատակելու և հռչակելու, և առաջին տարեկան տօնն եղաւ նաեւ Զատիկը կամ Յարութեան տօնն։ Հետեւեալ յիսուն օրերն ալ մինչեւ Հոգեգալուստ կիւրակէի, հրճուալից յիշատակաց օրեր էին։ Այդ աւուրց մէջ զանց պիտի առնուէին սովորական պահեցողութիւնք. և քրիստոնեայն յոտին կանգնած պիտի աղօթէր, փոխանակ խոնարհելու ըստ սովորականին։ Այս յիսուն օրերէն երկուքն, Համբարձման և Հոգեգալստեան օրերն, ապա որոշուեցան իբր մասնաւոր տօնական աւուրք։

Սոցա յաջորդեց յետ սակաւուց Յայտնութեան տօնն։ Արեւելեան եկեղեցիք, հաւանականաբար քրիստոնեայ հրեայք էին, որ նախ հաստատեցին զայն, յիշատակելու համար Քրիստոսի յայտնութիւնն աշխարհի իբր օծեալ, ի բազմաց անտի ակնկալեալ Մեսիայն, որ պիտի գար փրկէր զիրենք, ինչպէս հին կտակարանը կը զգացնէր։

Քրիստոս այսպէս նախ երեւցաւ աշխարհի իւր մկրտութեան ժամանակ, և բնականաբար իւր մկրտութիւնն էր որ գլխաւորապէս կը յիշատակուէր այն տօնին առթիւ։ Այսպէս այս օրն եղաւ նաեւ մին տարւոյն երեք օրերէն, երբ կը մկրտուէին քրիստոնեայք, և այս օրն հանդիսաւոր կերպիւ կը նուիրագործուէր մկրտութեան սահմանուած ջուրն։ Մկրտութեան սահմանեալ միւս երկու օրերն էին Յարութեան և Հոգեգալստեան տօնի օրերն։ Այսպէս նաեւ այս տօն կոչուեցաւ Տօն Լուսոյ կամ Լուսաւորութեան, ակնարկելով անշուշտ հոգեւոր լուսաւորութեան։ Աստի ծագումն առած է այս լուսաւորութեան իբր արտաքին նշան մոմեր վառելու սովորութիւնն, որ կը տեւէ ցարդ։

Երբ արեւմտեան եկեղեցիք ալ սկսան տօնել այս օրն, պահեցին Քրիստոսի այս յայտնութեան գաղափարն, թէեւ երկրորդական տեղ մը տուին անոր։ Այս յայտնի է սոյն եկեղեցեաց հարց գրութիւններէն։ Յետ ժամանակաց իրենք ալ սկսան այդ օրն մկրտութիւն կատարել ուրեք ուրեք։ Սպանիոյ եպիսկոպոսներէն մին գիր կը գրէ առ Տամասուս պապն ի վերջկոյս չորրորդ դարուն, գանգատելու համար թէ ոմանք սկսած են մկրտութիւն կատարել Յայտնութեան օրն, և այս ինչպէս ուրիշ պապեր ու ժողովներ շրջաբերականներ կը ղրկեն արգիլելու համար այս եկամուտ սովորութիւնն։

* *

Արեւմտեան եկեղեցիք այս տօնին մասնաւոր նշանակութիւն մը տուին — Քրիստոսի յայտնութիւնն առ մոգս, և զայն երբեմն կոչեցին «Տօն երից թագաւորաց»։

Ո՞վ էին այս մոգերն և քանի՞. պատմութիւնն ստոյգ պատասխան մը չունի այս մասին։ Աւանդութիւնն կ'ըսէ թէ հին ժամանակի արեւելեան թագաւորներ էին, թերեւս ակնարկելով Սաղմոսին մէկ համարին թէ «Թարշիշի և կղզեաց թագաւորքն ընծայներ պիտի բերեն. Շեպայի և Սեպայի թագաւորքն նուէրներ պիտի մատուցանեն։» Երեք համարուած էր սոցա թիւը, թերեւս որովհետեւ երեք ընծայներ կը յիշուին. այլք կը խորհէին թէ այս նշանակ մ'էր Երրորդութեան, ևն։ Աւանդութիւնն անուններ ալ տուաւ սոցա Գասպար, Մելքոն և Պաղտասար։ Կայսրուհին Հեղինէ ի Պոլիս կը փոխադրէ մարմիններ, եւ վստահաբար կը հաւատէն թէ սոյն մոգուց մարմիններն էին, և մեծ պատիւներով կ'ընդունուին։ Այս մարմիններ յետ ժամանակաց փոխադրուեցան ի Միլան, և հուսկ ուրեմն յամին 1162 Ֆրետերիկ Պարպարոսայի ձեռամբ տարուեցան ի Քոլօնիա ուր դեռ կը մնան։ Եթէ Հրէից մտքին Մեսիայի մը յայտնութեան սիրելի գաղափարը կը թելադրուէր ինքնաբերաբար, արեւմտեան քրիստոնեայք, որք դեռ նոր դարձած էին հեթանոսութենէ, աւելի կարեւորութիւն կ'ընծայէին բնականաբար Քրիստոսի յայտնութեան առ հեթանոսս, և սոյն յայտնութեանց առաջինը կը համարէին զալուստ մոգուց, զորս կը նկատէին իբր առաջին ներկայացուցիչքն հեթանոս աշխարհին։

Ուրիշ նշանակութիւն մ'ալ բարդեցին այս տօնի վրայ արեւմտեան եկեղեցիք—առաջին յայտնութիւնն Քրիստոսի գերբնական կարողութեան կամ հրաշագործութեան ի Կանայ Գալիլեայ, ուր ջուրը գինւոյ փոխուեցաւ։ Վաղեմի հեղինակ մը, եգիպտացի կրօնաւոր մը կը պատմէ միամտաբար թէ Յայտնութեան տօնին օրը բազմաթիւ աղբերց և գետին (Նեղոսի) ջուրերը գինւոյ կը փոխուէին, որովհետեւ այդ օր կը կատարուէր նաեւ Քրիստոսի առաջին հրաշագործութեան յիշատակութիւնն։

Սոցա վրայ հետզհետէ աւելցուեցան նաեւ Քրիստոսի հինգ հազար անձերը կերակրելու և Բեթլեհէմի մանկանց կոտորածին յիշատակութիւններն։

Յայտնութեան տօնին օրն էր որ պաշտօնապէս կը ծանուցուէր բոլոր եկեղեցեաց մէջ յառաջիկայ Յարութեան տօնին թուականը։ Մետրապոլիտները կանխաւ շրջաբերականներ կը ղրկէին ստորակարգեալ եպիսկոպոսաց հարկ եղած հրահանգները տալու համար։ Այս տեսակ շատ հետաքրքրական շրջաբերականներ հասած են մեր ձեռքը։

Պիտի տեսնենք թէ Արեւելեան բոլոր եկեղեցեաց վաղեմի սովորութիւնն էր Յայտնութեան օրը կատարել նաեւ Ծննդեան տօնն, ինչպէս ցայսօր կը կատարէ Հայաստանեայց Եկեղեցին։

* *

Ճիշդ ո՞ւր և ե՞րբ սկսաւ Յայտնութեան այս տօնախմբութիւն, կարելի չէ ճշդել։ Ինչ որ կրնանք պատմական ստուգութեամբ հաստատել այս է թէ սկսաւ յԱրեւելս. թէ յառաջ քան զվախճան չորրորդ դարուն եղած էր արդէն մին արեւելեան եկեղեցեաց մեծագոյն տօներէն, և թէ ի վաղուց անտի որոշուած օրն էր Յունուար 6։

Կղեմէս Աղեքսանդրացին (217), մին ի հնագոյն վարդապետաց եկեղեցւոյ, առաջին հեղինակն է որ կ'ակնարկէ այս տօնին։ Կը յիշէ թէ Պազիլիտեան կոչուած աղանդաւորք կը տօնէին իւր ժամանակը Քրիստոսի մկրտութիւնն ի 6 յունուարի, գիշերն ամբողջ հսկում և ընթերցում կատարելով։ Տարակոյս չկայ թէ անոնք Արեւելքէն առած էին այդ սովորութիւն։ Կարելի չէր որ ամբողջ եկեղեցին ընդգրկէր սովորութիւն մը, որ իբր թէ կարգ մը «աղանդաւորներէ» ծագումն առած էր։

360ին է որ առաջին անգամ կը յիշատակուի այս տօնախմբութեան կատարուիլն նաեւ յԱրեւմուտս։ Ամմիանոս Մարկելլինոս պատմագիրը կը յիշէ թէ ուրացեալն (կռապաշտ) Յուլիանոս այդ ժամանակ կը գտնուէր Վիէն քաղաքին մէջ ի Հարաւային Գալլիա, և ի յարգանս իւր քրիստոնեայ զօրականաց, այցելեց տեղւոյն քրիստոնէական եկեղեցին, յունվ. 6ին Յայտնութեան տօնախմբութեան օրն։

Ուրիշ պատմագիր մ'ալ նոյն դէպքը կը յիշէ, սակայն Ծննդեան տօնն էր որ կը կատարուէր, կ'ըսէ։ Ուստի, կ'եզրակացնեմք բացառաբար թէ այդ ժամանակ գէթ ի տեղիս տեղիս յարեւմուտս սկսած էին արդէն յուն. 6ին կատարել սոյն երկու տօներն ալ համանգամայն, և եթէ յիշենք թէ Հարաւային Գաղղիա վաճառականութեան և գաղթականութեանց միջոցաւ սերտ առնչութիւններ ունէր ընդ Արեւելս, կրնամք դիւրաւ ըմբռնել թէ ինչպէս արեւելեան սովորութիւն մը մուտ գտած էր հոն կանուխ ժամանակաց մէջ։

Յայտնութեան տօնի մասին ուրիշ յիշատակութիւն մ'ունինք Դ. դարու կէսէն, յորժամ Վաղէս մտաւ Կեսարիոյ եկեղեցին, որոյ եպիսկոպոս Վասիլ արիոսեան չէր։

Յայտնութեան տօնին կանխագոյն յիշատակութիւններէն մին կը գտնեմք նաեւ գրութեանց մէջ Օգոստինոսի, Արեւմտեան Եկեղեցւոյ նշանաւորագոյն հայրապետն ի չորրորդ դարու։ Օգոստինոս կը պատմէ թէ ինչպէս Տօնատեան աղանդաւորք կը մերժէին կատարել այն տօնն, նկատելով զայն արեւելեան և ուստի օտարամուտ սովորութիւն մը։

* *

Թէ ինչ տեսակէտներով Յունուար 6 որոշուած էր Յայտնութեան տօնին համար, որ նախապէս միայն Մկրտութեան տօնն էր, չենք գիտեր։ Աւանդութիւն մը կար թէ Երուսաղեմայ Եկեղեցին որոշեց այս օրն իբր թէ Մկրտութեան և թէ Ծննդեան թուականը Յակոբոսի Տեառնեղբօր վկայութեամբ, բայց այս աւանդութիւն պատմական հիմ չունի։ Լաւագոյն փաստն որ կրնայ յիշուիլ ի նպաստ այս թուականին՝ սա է թէ Արեւելեան եկեղեցիք ի կանուխ ժամանակաց ընտրեցին զայն, և ապա Արեւմտեայք համաձայնութեամբ ընդունեցին զայն անկասկած, թէեւ նշանակութիւնը փոխեցին սակաւ ինչ, ինչպէս յիշեցինք վերեւ։

Կարելի՞ էր, կ'առարկուի, որ ձմեռան ցուրտ ու անձրեւոտ եղանակին մէջ, երբ մանաւանդ Յորդանան կ'ուռճանայ և կը յորդէ, կարելի՞ էր որ բազմութիւնն ընդ որս և Յիսուս դիմէր առ Յովհաննէս ի մկրտութիւն։

Ամեն ոք կը վկայէ արդարեւ թէ Դեկտ. Յունվ. և Փետր. ամենէն աւելի անձրեւոտ ամիսներն են ի Պաղեստին։ Բայց անկարելի չէր որ եթէ Յովհաննէս սկսաւ իւր մկրտութիւնն ամռան մէջ, շարունակէր զայն նաեւ ձմռան պայծառ աւուրց մէջ։ Բաց աստի՝ անտեղի չէ երեւակայել թէ այդ մասնաւոր տարւոյն մէջ թերեւս ձմեռն աւելի մեղմ էր քան զսովորականն, և յունուար նուազ անձրեւոտ։ Այսպիսի զարտուղութիւնք անսովոր չեն և ոչ ուրեք, և ի մասնաւորի ի Պաղեստին, որոյ կլիմայն յոյժ փոփոխական լինելու համբաւն ունի։

Բայց առաւել քան զայս, Յորդանանու հովտին դիրքն երբեք աննպաստ չէ այս ենթադրութեան։ Այնքան ցած է այս հովիտ, որ ձմռան ցուրտն հազիւ զգալի կ'ըլլայ հոն, ի մասնաւորի հոն ուր Յովհաննէս իւր մկրտութիւնը կը կատարէր։

Այս վայր որ աւելի քան երեք հազար ոտք ցած է քան Միջերկրականի մակերեան, հասարակածային կլիմայ մ'ունի։ Յովսեպոս Երիքովի և դաշտավայրին վրայ խօսելով կ'ըսէ. «Այնքան մեղմ է կլիմայն, որ բնակիչքն նուրբ կտաւով մը միայն կը պատսպարուին, երբ Հրէաստանի ուրիշ մասեր ծածկուած են ձիւնով»։ Ժամանակակից ճանապարհորդք ալ նոյնը կը հաստատեն։ Իսկ Յորդանանու ջուրքն ապրիլի և մայիսի մէջ է որ ամենէն աւելի կը բարձրանան և մերթ կը յորդին իսկ։ Հեղինակ մը կը թելադրէ իսկ թէ յունուարն յարմարագոյն ամիս կրնայ լինիլ յոգնախուռն բազմութեան մկրտութեան համար, քանի որ այդ պատմական գետոյն ջուրն առատ էր յայնժամ, թէեւ ոչ յորդահեղեղ։ Գիտեմք թէ յետին ժամանակաց մէջ Յայտնութեան տօնին օրը բազումք կը մկրտուէին Յորդանանու մէջ, ինչպէս հեղինակք ոմանք մանրամասնօրէն կը նկարագրեն։

Թէեւ Քրիստոսի մկրտութեան օրը չեն յիշած իւր կենսագիրք, կարելի չէ՞ սակայն ուրիշ այլ եւ այլ յիշուած դէպքերուն միջոցաւ հաշուել ու ճշդել զայն։ Այս չէ այնքան դիւրին գործ մը որքան հակամէտ ըլլանք երեւակայել։ Շատ մը պատմական, ժամանակագրական մանրակրկիտ ու չփոխ խուզարկութեանց կը կարօտի, և եթէ փափաքէինք իսկ գէթ օրինակով մը լուսաբանել սաս այն դժուարութիւն, երկար վիճաբանութեանց մէջ պիտի ստիպուէինք մխուիլ։ Շատանամք միայն յարելով ուրեմն թէ բազումք որ մանրամասնապէս քննած են խնդիրը ժամանակագրական տեսակէտով, այս տօնին տրուած թուականն ո՛չ միայն անտեղի չեն համարիր, այլ եւ խիստ հաւանական։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՁՄԵՌԸ սաստկութեամբ կը տիրէ Եւրոպիոյ այլ և այլ կողմերն։ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Հարաւային Ռուսիոյ մէջ ձեան փոթորիկներ տեղի ունեցան, որք երկաթուղւոյ հաղորդակցութիւններն և հեռագրաթելերը խանգարեցին։ Մի քանի օրէ ի վեր Կ. Պոլսոյ մէջ եւս կը տիրեն Պալքաններէն փչող ձիւնաբեր հովերն, և զմեզ Եւրոպիոյ հետ միացնող արեւելեան երկաթուղին, որ աւելի թեթեւ պատճառներով կը դադրի բանելէ, քանի օրէ ի վեր չի բանիր, և լրագիր չի բերեր մեզ Եւրոպայէն։ Սոֆիայէ կիրակի աւուր թուականաւ եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ քանի օրէ ի վեր շարունակ ձիւն տեղալուն պատճառաւ, Արեւելից և Արեւմտից հետ Պուլկարիոյ հաղորդակցութիւնք ընդհատուած են ըստ մեծի մասին։ Եւրոպեան սուրհանդակը չէ հասած ի Սոֆիա. Կ. Պոլսոյ հետ հեռագրական հաղորդակցութիւնք եւս ընդհատեալ են։

ՀԱՐՍՆԻՔՆ Ի ԶԻԿՄԱՐԻՆԿԷՆ. — Վիլհէլմ Կայսր գնաց Զիկմարինկէն, Հոհենցոլլերն գերդաստանին կաթոլիկ ճիւղին բնավայրն ի Գերմանիա, ներկայ գտնուելու Ռումանիոյ գահաժառանգին ամուսնութեան Վիքթորիա Թագուհւոյն թոռան՝ Էտինպըրկի Մարի իշխանուհւոյն հետ։ Ռումանիոյ Կարոլ Թագաւորը հոն գացած է արդէն բազմաթիւ հետեւորդներով։ Էտինպըրկի դուքսն և դքսուհին եւս (քոյր Աղեքսանդր Գ. Կայսեր Ռուսիոյ) հոն եկան իրենց Մարի աղջկան հետ։ Ժողովուրդը խանդավառ ընդունելութիւն ըրաւ։ Ռումանիոյ Ֆերտինանտ գահաժառանգը կայարանին մէջ կը սպասէր։ Երիտասարդ գահաժառանգը շատ սիրով և մեծարանքով իւր թեւն առաւ մանկամարդ իշխանուհին, իւր խօսեցեալն։ Հետզհետէ հոն կը հասնին հարսնիքին արքայազուն և իշխանազուն հրաւիրեալներն։ Անգլիոյ Թագուհւոյն մէկ ուրիշ որդին, Քոնոթի դուքսն եւս եկաւ, նաեւ Պելժիոյ գահաժառանգն, ևլն։ Իսկ Ելիզապէթ Թագուհին Իտալիա կը մնայ, տկար ըլլալով։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԳՈՐԾԸ. — Կը հաստատուի դատական շրջանակաց մէջ թէ հանրային շինութեանց նախորդ նախարար Պ. Պայհօ մասնակից է Բանամայի Ընկերութեան չեքային բաշխումներուն։ Նախարարութիւնն Երեսփ. Ժողովոյ կը թողու որոշել թէ Պ. Պայհօ Ծերակոյտի՞ առջեւ դատուի, իբրեւ դատական բարձրագոյն ատենի առջեւ, թէ Եղեռնադատ Ատենի առջեւ, միւս ամբաստանելոց նման։

—Երբեմն Պ. Պայհոյի ծառայող Պ. Պլոնտէն խոստովանեցաւ թէ երկու անգամէն Բանամայի Ընկերութենէն կէս միլիոն Ֆր. ընդունած է և Պ. Պայհոյի յանձնած։ Սա ուրացաւ։ Բայց Բանամայի վարիչներէն Պ. Ֆոնթան (ձերբակալուած և ի Մազա բանտարկուած) հաստատեց թէ Պ. Պլոնտէնի ըսածը ճշմարիտ է։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (42)

Է. ՌԻՇՊՈՒՌԳ ԵՒ Է. ԼԻՏՃԷ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԵՂԱՆԻՆ [illegible]

Հնդկական աղտոտ պալեգօտներ, շըրջազգեստներ, վզպաններ, հինցած տանամաններ էին, մէկ խօսքով ինչ զգեստ որ կիրակի օրը քրջահաւաք կին մը կը հագնի։

—Ի՞նչ են ասոնք գոչեց սենեկապանուհին։ Այս ցնցոտինե՞րը պիտի հագնինք։

—Անշուշտ։

—Բէ՛հ... Ձեր գեղեցիկ մարմինն ասանց մէ՞ջ...

—Այս ցնցոտիները, սիրելիս, արտաքուստ միայն աղտոտ են։ Արդէն երեք անգամ հագած եմ։ Շօբին-տ'Օռի մէկ պարահանդէսին սնդուսէ կօշիկներով չերթուիր։

Իրիկուան ժամը տասնին մօտ, տիրուհին և սենեկապանուհին, ստորին կընոջ կերպարանքով, երկար գորշագոյն վերարկուներու մէջ փաթթուած, դուրս ելան ապարանքէն։ Կառք մը նստեցան և Շօբին-տ'Օռի գինետունէն հինգ հարիւր քայլ անդին վար իջան։

Այս գինետունը ամենագձուձ կապելայ մըն էր. արտաքին պուլվառներուն անգիր կողմը կը գտնուէր, Սանդէի և Լուռսինի քաղաքագուռներուն մէջտեղը։

Տունն ըստ երեւոյթին երկու մասերու բաժնուած էր, գինետունն ու պարասրահը։ ասոնք իրարու կը հաղորդակցէին պարուրաձեւ նրբանցքով մը որ կը լուսաւորուէր անպիտան լամպարէ մը։

Խուցն ուր կը խմէին, նեղ էր, ցած և անանկ մութ որ ցորեկ ատեն իսկ լոյս վառելու էր հոն։ Կարմիր և ճերմակ չերտերով վարագոյրներ, մուխէ սեւցած, կը ծածկէին աղօտ ապակիները։ Գետնին գամուած սեղաններ և նստարաններ, անագի թերթերով պատած հաշուասեղան մը եւ ձեղունէն կախուած երեքթեւեան կանթեղ մը կը կազմէին ամբողջ կահ կարասին։ Մառանը տանող կափուլ մը կը գտնուէր հաշուասեղանին ետեւը։

Պարասրահը զուգահեռաձեւ էր։ Ապակեպատ ծածկոյթ մը իբր տանիք կը ծառայէր. բայց ապակիներն այնքան աղտոտ էին որ գորշագոյն եղջիւրի գոյն էին առած։ Պատերը ծածկուած էին տեսակ մը նկարով, կոշտ տաժկանկար, պարտէզ մը ներկայացունելով տերեւազարդ կամարներով, որոց տակ զինուորներ և կիներ կը խմէին։ Շուրջանակի, փայտէ նստարաններ և նեղ սեղաններ։ Խորը՝ նուագախումբին յատուկ երեք ոտք բարձրութեամբ քառակուսի սարաւանդակ մը։

Այդ զազիր կապելան մտնելու պէս՝ գարշելի հոտ մը կոկորդդ կը բռնէր։

Երկուշաբթի օր մըն էր։ Ժամը տասնմէկ զարկած էր երբ Ինբէռիա կեցունել տուաւ իր կառքը։

—Հոս ձգենք շալերնիս, ըսաւ կառապանին։ Մեզի սպասեցէք, և գաւաթ մը գինի խմեցէք համբերելու համար։

Կառապանն առաւ քսան սուն զոր իրեն տուաւ ցոփուհին, կապեց ձիերը և գինետուն մը մտաւ։

Այս միջոցին, երկու կիները Շօբին-տ'Օռի պարասրահը կը հասնէին հետիոտն։

Ինբէռիա գինեմոլներու սրահը չմտաւ։ Մասնաւոր եղանակով մը զարկաւ ապակիին։ Անմիջապէս վարպետը, քառակուսի ուսերով հուժկու սրիկայ մը, հեռացաւ հաշուասեղանէն, բացաւ դուռն ու սեմին վրայ կեցաւ։

Մանկամարդ աղջիկը մօտեցաւ։

—Ժամը քանի՞ է, հարցուց։

—Ժամացոյցը կեցեր է, պատասխանեց մարդը։

Ճանչցած էին զիրար։

—Բիէ-տը-Ֆէռ և Նէ-Բամիւս հո՞ս են, հարցուց Ինբէռիա։

—Առաջինն հոս է. երկրորդը՝ ոչ։

—Իսկ Լա Բռաթի՞քը։

—Թերունին անկիւն մը կը խմէ։

—Սրահը մարդ կա՞յ։

—Մէկ ժամէ ի վեր պարապ է։

—Ես կը բռնեմ։

—Պայմանները գիտէ՞ք։

—Աւասիկ ապացոյցը։

Եւ մարդուն ձեռքը ոսկի մը դրաւ։

Գինեվաճառը զարմացումի շարժում մը ըրաւ և երկու կիներուն վրայ գրեթէ մահաշուք նայուածք մը նետեց։

—Բոլոր ունեցածս այդ է, ըսաւ Ինբէռիա փութով, և իմ ընկերուհիս բան մը չունի։ Ուստի, միտքէդ գէշ բաներ մ'անցուներ, պարոն Լանտրի։

Վարպետ Լանտրի շուրթերը խածաւ և ժպտեցաւ։

Օր. Ժիւլի բոլոր մարմնովը կը դողար։

—Նրբանցքէն կ'երթանք, յարեց Ինբէռիա։ Իմաց կուտաք Լա Բռաթիքին և Բիէ-տը-Ֆէռին։ Շիշ մը օղի և գաւաթներ բերէք մեզի։

Այն պահուն երբ Ինբէռիա նրբանցքը պիտի մտնէր, Ժիւլի կեցուց զայն՝ բազուկը բռնելով.

—Յանուն երկնից, տիկին, չմտնենք հոն, ըսաւ։

—Աւելի ցած եւ եզակի խօսէ հետըս, պզուշ։

—Ուզածնուդ չափ պզուշ թող ըլլամ, բայց ես չեմ ճանչնար պարոն քրջահաւաքները, և ձեր Պ. Լանտրին բնաւ վստահութիւն չի ներշնչեր ինծի։ Հոս մարդ կը մեռցունեն...

—Բայց լռէ՛ կ'ըսեմ, թշուառական։ Կուզես որ խղդե՞ն մեզի։

Այս խօսքերը սպասուհին ապահովելու հանգամանք չունէին։

—Տիկին, ըսաւ հազիւ որոշ ձայնով, ձեզ կ'երթամ կը սպասեմ կառքին մէջ։

Եւ խոյս տուաւ։

—Շատ աղէկ, մինակս կը մտնեմ այս որջը, մտածեց Ինբէռիա։

Ապահով եղաւ թէ երկհարուածեան փոքր ատրճանակ մը կը գտնուէր իր պարեգօտի գրպանին մէջ, և մխրճեցաւ նրբանցքին կիսախաւարին խորը։

Վայրկեան մը ետքը դէմ դիմաց գտնուեցաւ վարպետ Լանտրիի հետ որ դուռ մը բացած էր և որ սեմին վրայ դրած էր լիդրա մը օղի և խնդրուած գաւաթները։

Այս դուռ կը բացուէր տեսակ մը վիհի վրայ ուր կ'իջնուէր շարժուն սանդուխով մը։

Լապտեր մը տարտամ լոյս մը կը սփռուէր սանդուխին ստորոտը։

Ինբէռիա առաւ շիշը և գաւաթներն ու արիաբար վար իջաւ։ Սակայն, սարսռաց լսելով դրան ճռինչը որ իր վրայ կը փակուէր։

Գետին հասնելով առաւ լապտերը, սանդուխին ետին անցաւ և կեցաւ պատին մէջ փորուած ծակի մը առջեւ։ Պահ մը փնտռելէն ետքը, պատին մէջ փակցուած ծխնիաւոր կեռ մը երեւան հանեց։ Իրեն քաշեց և անմիջապէս դուռ մը, զոր հակակշիռ մը կը շարժէր, բացուեցաւ անշշուկ։

Ինբէռիա ներս մտաւ։ Բոլորշի կամարաձեւ մառանի մը մէջ կը գտնուէր, որուն տրամագիծն էր տասնմէկ ոտք։ Պատերը ծածկուած էին ամեն տեսակ հագուստներով։ Հանդերձավաճառի մը խանութն էր կարծես։

Մէջտեղը փայտէ նստարաններով շրջապատեալ սեղան մը կար։

Երեք անկողիններ կախուած էին կամարէն։

Մանկամարդ կինը սեղանին վրայ դրաւ լապտերը, գաւաթներուն և շիշին քով, ու սպասեց։

Այս մահաստուեր տեղւոյն մէջ, զոր Շօբին—տ'Օռի վարպետն իր սրահը կ'անուանէր, մարդ կրնար ամեն բան ընել և ամեն բան ըսել՝ առանց դուրսէն լսուելու վախի։ Ամեն ոճիրներ կրնային գործուիլ հոն, զոհերուն համար առանց ո և է օգնութեան յոյսի։

Տասը վայրկեան անցաւ։ Յանկարծ, ստորերկրեայ կափուլ մը բացուեցաւ, ուսկից դուրս ելան երկու մարդեր որոց կը սպասէր Ինբէռիա։

Բիէ-տը-Ֆէռ չոր և նիհար մարդ մըն էր, վտիտ անդամներով, խուսափուկ և ճաղատ ճակտով, շիլ նայուածքով, բարակ և սրածայր շուրթերով։ Ամեն բան անոր վրայ խաբեբայութիւն եւ անգթութիւն կ'արտաշնչէր։ Կաղ էր և իր մականունը կը պարտէր այն խոշոր գամերուն որոցմով ծածկուած էին իր ոտնամաններուն ներբանները։

Լա Բռաթիք բարձրահասակ ծերունի մըն էր, թէեւ տարիներու և մոլութեան բեռին տակ կորաքամակ։ Քիչ մը գէր էր. աչքերն անփայլ էին, շուրթերը խոշոր, ճակատը նեղ, յօնքերը թաւ և իրարու մօտ, և իր դէմքին վրայ ունէր գինովութեան անջնջելի դրոշմը։ Լա Բռաթիք իր մականունը կը պարտէր այն սովորութեան որով միշտ միեւնոյն գինետունը կը յաճախէր անխափան։

—Ա՛հ, ա՛հ, ըրաւ, դո՞ւն ես, աղջիկ. երկար ատենէ ի վեր երեւցած չունիս...

—Իրաւ է, յարեց Բիէ-տը Ֆէռ. տարիէն աւելի է։ Տիկինը շատ չերեւնար... ինչպէս կ'ընէր բարեբաստ օրերուն։

—Ճամբորդեցի։

(Շարունակելի)

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՄԱՐՈՔ. — Լոնտոնի կառավարութիւնն զՊ. Ռիճուէյ, արտաքին գործոց նախարարութեան միայուն քարտուղարը, կը ղրկէ Թանճէր, Մարոքի հետ գոհացուցիչ յարաբերութիւններ վերահաստատելու պաշտօնով։ Զանզիպարի անգլ. նախորդ գործակատարն որ իբրեւ դեսպան Թանճէր ղրկուած էր, չէ կրցած բան մ'ընել, և ընդհակառակն աւելի խանգարուած են յարաբերութիւնները։

ՔՈԼՈՄՊԵԱՆ Ցուցահանդէսն ի Ճենովա՝ իւր բացումէն ի վեր դժբախտութենէ զերծ չեղաւ։ Բացման օրն անգլ. նաւազ մ'ըսպանեցաւ այն շէնքին մէջ։ Յետոյ լեռնէն ջուրեր իջան և ողողեցին այս Ցուցահանդէս, չորս հարիւր տարի առաջ եւս հալածելով այն քաջ նաւազն որ այնչափ ինկած եղած էր ջուրի հետ։ Այս շաբթ գիշեր ալ հրդեհ ծագեցաւ շէնքին մէջ, որոյ մի քանի մասերն հրոյ ճարակ եղան, բայց մարդու վնաս չեղաւ բարեբախտաբար։

ՊԵՐԼԻՆԻ մէջ 1896 ին արհեստագործական ցուցահանդէս մը բանալու համար, գերմանական արհեստագործութեան և վաճառականութեան ներկայացուցիչները ժողովքի մը մէջ որոշում տուին։

ՄՈՀՍԻՆ ԽԱՆ, պարսիկ նախորդ դեսպան ի Կ. Պոլիս, այժմ դատական նախարար ի Պարսկաստան, Շահին մատուցեր է երկար տեղեկագիր մը, կատարելի դատական բարենորոգմանց վրայ։ Դատական օրէնքը կ'ամբողջացուի, և քաղաքային ու եղեռնական դատավարութեան համառօտութիւն մը կը խմբագրուի։ Քանի մը պարսիկ երիտասարդք Ֆրանսա պիտի ղրկուին իրաւագիտութիւն սովրելու, և երբ Պարսկաստան դառնան, նահանգային դատարաններու նախագահ պիտի անուանուին։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովոյ որոշման համաձայն՝ Նիմից Տեառց Զօպանեան Միհրան էֆէնտի հրաւիրած է ճարտարապետ Թէնկըրեան Միհրան էֆէնտին, Պատրիարքարանի շէնքին ու կից գտնուած տան արդի վիճակը քննելու և շինութեան վերաբերեալ հարկ եղած ծրագիրը պատրաստելու համար։

Քաղաքական ժողովն ինչպէս նաև Ուսումնական ու Տնտեսական Խորհուրդները վաղը ի նիստ պիտի գումարին ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
1893 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
Սեփականութիւն Ազգ. Հիւանդանոցի
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԵՐՎԻՃԵԱՆ

Ազգ. Վարչութեան Կրօնական ժողովոյ կողմէ վաւերացեալ սոյն Օրացոյցն հրատարակուած է արտօնութեամբ Կրթական Նախարարութեան, Սէրվիճեան ճոխ տպագրութեամբ և վիճակագրական ընդարձակ ծանօթութեամբք։

Ընդարձակ Օրացոյցն իւր յաւելուածական մասին մէջ կը պարունակէ՝ Օսմ. կայսրութիւն, Աւագանի կայսերական պալատն, նախարարք Բ. Դրան, մեծ պաշտօնատարք մայրաքաղաքիս, կուսակալք նահանգաց, Օսմ. դեսպանք յօտար երկիրս, դեսպանք օտար տէրութեանց ի Կ. Պոլիս, եւայլն։

Հայրապետութիւն Ամենայն Հայոց, Պատր. Պոլսոյ, Ազգ. Կեդր. Վարչութիւն և Տեառց Խորհուրդք, պաշտօնէութիւն Ազգ. Պատրիարքարանի, Դպրեվանք Արմաշու, Պատրիարքութիւն Ս. Երուսաղէմի, Առաջնորդութիւնք Թուրքիոյ, Կաթողիկոսութիւնք Կիլիկիոյ և Աղթամարայ, հովւութիւնք յօտար երկիրս, բարեգործական և կրթական գլխաւոր հաստատութիւնք (Ազգ. Հիւանդանոց, Կեդր. Վարժարան, Արուեստագիտական ուսումնարան աղջ. Բերայի, Միացեալ Ընկերութիւնք Հայոց, Գալֆայեան Որբանոց, մասնաւոր վարժարանք եւայլն)։ Վիճակագիր Ազգ. վարժարանաց Կ. Պոլսոյ, Թաղային խնամակալութիւն Բերայի, գլխաւոր վանորայք և վանահարք ի Թուրքիա, հայերէն լրագիրք ի Կ. Պոլիս, պատրիարքունք և ազգապետք։

Բաց ի սոյն վիճակագրական ծանօթութիւններէն, 1893 ի Ընդարձակ Օրացոյցը կը պարունակէ Թուրքիոյ Ասիական ու Եւրոպական քաղաքներէն՝ աշխարհի ամեն մասանց հետ կատարուող հեռագրական հաղորդակցութեանց մանրամասն սակացոյցը (Թարիֆա), ինչպէս նաեւ Օսմ. միջազգային ու ներքին թղթատարութեանց՝ ծովու և ցամաքի ճամբով հաղորդակցութեանց ամբողջ ժամանակացոյցը։

Կը պարունակէ միանգամայն ծանօթութիւններ 1892 տարւոյ հնտախտին վրայ և հնտախտի դէմ նախազգուշական միջոցներու վրայ չորս մասէ և երեսուն յօդուածէ բաղկացեալ բժշկական հրահանգներ, մասնաւորաբար ի պէտս գաւառացի ժողովրդեան։

Ինչպէս կը տեսնուի սոյն հակիրճ բովանդակութենէն, Ազգ. Հիւանդանոցի Ընդարձակ Օրացոյցը նախորդ տարիներէն ճոխ ու նորագոյն պարունակութիւն մը ունի։

Գին ԵՐԿՈՒ ղրուշ

Վաճառման կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան Գրասենեակը ի Պոլիս, Մեծ-Նոր-Խան, միջնայարկ Թիւ 48-49-50։

Հոգաբարձութեան կնիքը չկրող օրինակները վաւերական չեն։ 356

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Գոնիայի նահանգին Պօզըըր գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Հազզը էֆէնտի, գայմագամ Իւրկիւպի։

Նոյն նահանգին Իւրկիւպ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Օսման Նուրի էֆէնտի, գայմագամ Իկկինի։

Նոյն նահանգին Իկկին գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Բաշիր էֆէնտի, գայմագամ Ուլուպուրլըի, և իրեն յաջորդեց Մէհմէտ Թահսին պէյ, նախկին շրջանաւոր Միլքիյէ վարժարանին։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Սպարապետն և Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարն երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

ՄԱԼԻՅԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Ելմտական Վսեմ. Նախարարին և ելմտական գործոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց Նախարարութեան կողմէ տրուած որոշման մը համաձայն, թէ իբրեւ օսմանեան հպատակ և թէ իբրեւ քանչէլէր օտար երկիրներ ղրկուելիք անձերէ երաշխաւոր պիտի առնուի։

ՆԱԽԱՀԱՆԳՍՏԻ վերատեսուչ և կայս. թիկնապահ Ֆերիդ Տիլավէր փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած է։ Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ Ն. Վսեմութեան երկու որդիները՝ Սապրի պէյ ու Նասըր պէյ ընդունուին զինուորական վարժարանին մէջ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը, կ'ըսէ [illegible], կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրեր է որպէս զի մայրաքաղաքիս և գաւառաց մէջ առանց արտօնութեան բացուած վարժարաններու դասաւանդութիւնք շարունակուին մինչեւ որ հարկ եղած պաշտօնական արտօնութիւնն ստացուի։ Կայս. կառավարութիւնն այդ խնդրիքն ընդունած ըլլալով, այդ մասին պատրաստուած պաշտօնական արտօնագիրն անցեալ հինգշաբթի օր Դատական և Կրօնական գործոց Նախարարութեան կողմէ ղրկուած է Յունաց Պատրիարքարանին։

—Յունաց Ամեն. Պատրիարքն երէկ Դատական պաշտօնատունն երթալով տեսակցեցաւ Վսեմ. Նախարարին հետ։

ՍՈՎՆ Ի ՊԷՆԿԱԶԻ. — Վեհ. Սուլթանն հրամայած է աւելցնել քանակութիւնն այն արմտեաց և այլոց որք կայս. կառավարութեան կողմէ ի Պէնկազի կը ղրկուին անդ տիրող սովին պատճառաւ։ Ն. Վեհափառութիւն հրամայած է նաև ամեն կերպիւ հոգալ նոյն տեղի ժողովրդեան բոլոր պէտքերը։ Նախարարաց Խորհուրդն հարկ եղած խորհրդակցութիւնները կատարելով, կայս. իրատէին համաձայն ամեն կողմ անմիջական հրամաններ տուած է։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնն հրահանգ ղրկելով ամեն կողմ ծանուցած է որ կալուածական և Թէմէթթիւի տուրք բարեփոխման համար ամեն տարի մարտի սկիզբէն մինչեւ նոյեմբերի վերջը տրուած աղերսագիրներու վրայ կատարեն հարկ եղած քննութիւններն ու բարեփոխութիւններն և անկից յետոյ տրուելիք աղերսագիրները կամ մերժուին և կամ պարունակութիւնն յաջորդ տարւոյն մէջ քննուելու պայմանաւ ընդունուին։

ՌՈՒՍ ՀԻՒՊԱՏՈՍՔ. — Երուսաղէմի ռուսական ընդհ. հիւպատոս Պ. Սէրկէյ Արսէնիէֆ պետական խորհրդականի աստիճանին բարձրացեր է, և Կարնոյ ռուսական ընդհ. հիւպատոսարանի քարտուղար-թարգման Պ. Վլատիմիր Զիմմէրման՝ արքունեաց խորհրդականի աստիճանին։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ Նախորդ կուսակալ Մէհմէտ պէյ՝ Սեբաստիոյ նահանգին նկատմամբ ընդարձակ տեղեկագիր մը մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ՎԱՆԱՅ նահանգին նախնական դատարանին առաջին նախագահ Իպրահիմ Խալիլ էֆէնտի, կ'ըսէ [illegible], օրինաց հակառակ ընթացից մէջ գտնուած ըլլալով, Դատական Նախարարութիւնն՝ եղած բողոքի մը վրայ՝ հրամայած է դատաստանի ենթարկել Իպրահիմ Խալիլ էֆէնտին։ Բայց այնմ դատաստան տեղի ունենալով, արդիւնքը տեղեկագրով մը ղրկուած է նոյն Նախարարութեան, որ յանձնած է զայն ձեռնհաս պաշտօնէութեան քննելու համար թէ օրինաց համաձա՞յն է թէ ոչ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի զինուորական ճիւղին յատուկ բուսաբանութեան պարտէզին մէջ, կայս. իրատէի մը համաձայն, պատուաստի յատուկ տեղ մը պիտի կառուցուի։ Շինութեան գործն յանձնուած է Սպարապետի Դրան շինութեանց ճիւղին նախագահ Ապիտ փաշայի ինչպէս նաև նոյն տեղւոյ պիտոյքները հոգալու պաշտօնն ալ յանձնուած է կենդանաբանութեան ուսուցիչ գնդապետ Հիւսէյին Բէհճի պէյի։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ու շրջակայից առողջապահական վիճակը քննելու պաշտօն ունեցող Պոնկօվսքի պէյ, քիմիագէտ կայս. պալատան, երէկ Ներքին գործոց Նախարարութենէն ստացաւ ճամբու ծախքն և այսօր վաղը Տրապիզոն կուղեւորի իրեն հետեւորդաց հետ, որք են գեղագործ գեր-գնդապետ Թեւֆիք պէյ, բժիշկ գեր-հազարապետ Մուսթաֆա Զիքրի էֆէնտի, առողջապահական քննիչ Քեամիլ ու Նէճիպ էֆէնտիներն և տեղակալ Մուսթաֆա Էմին էֆէնտի։ Պոնկօվսքի պէյ իւր հետը կը տանի Էթիւվ և Բիւլվէրիզաթէօր կոչուած առողջապահական մեքենայներ, դեղեր և այլն։ Պոնկօվսքի պէյի հետեւորդաց հետ կայ նաև արքունի նաւարանէն մեքենավար մը այդ մեքենաները գործածելու համար։

ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ. — Ծանուցուեցաւ թէ անցեալները Սկիւտարի Սէլամսըզ թաղը բնակող Մկրտիչ անուն անձի մը վրայ երկու մարդեր գիշեր ատեն զէնք պարպած և թեթեւ կերպիւ վիրաւորած էին։ Նորագոյն տեղեկութեանց համաձայն, վիրաւորեալ Մկրտիչի մարմնոյն վրայ բնաւ բան մը նշմարուած չէ։ Այդ դէպքի գիշերը, Մկրտիչ՝ Սէլամսըզի Ոստիկանութեան պահականոցն երթալով դէպքը իմաց տուած էր Ոստիկանութեան։ Ոստիկան Պէքիր էֆէնտի քննութիւն կատարելով հաստատած է թէ թաղեցիք հրազէնի պայթիւն իմացած չեն, թէ իւր հագուստներուն վրայ գտնուած ծակերն ալ գնտակէ յառաջ եկած ծակերու չեն նմանիր և թէ յայտարարութեանց մէջ ալ հակասութիւն կայ, հետեւաբար ո և է ապացոյց ձեռք բերուած չէ։ (Սաատէթ)

ԹՐԱՄՈՒԷՅ. — Փաստաբան Յակոբ էֆէնտի Պօղիքեան որ Բերայի դատարանին նախագահ Արիֆ պէյի հետ՝ Սկիւտարէն Զամլըճա թրամուէյի մը շինութեան մենաշնորհը կը խնդրէ, իր ծրագրին մէջ ներմուծուելիք բարեփոխութիւններուն համաձայն է, որով կը մնայ միայն դրամատեարց խումբին կարողութեան աստիճանն ապացուցանել։ Միւս կողմէ, Բրիւքսէլի կառավարիչ Պաքրի փաշա և Պ. Քօլլաս խնդրագիր մը մատուցած են Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, յայտնելով թէ իրենք յառաջագոյն խնդրած էին այդ գծին շինութեան մենաշնորհը և թէ իրենց ծրագիր ձեռնհաս պաշտօնատուներէն քննուելէ յետոյ, ընդունուած էր Նախարարաց խորհրդոյն կողմէ և կայսերական վաւերացման մատուցուած էր. հետեւաբար առաջնութեան իրաւունք կը խնդրեն։

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ բժշկական վարժարանին գործարանաւոր քիմիագիտութեան ուսուցչի օգնականութեան պաշտօնին համար մրցման քննութիւն կատարուելով, վկայեալ դեղագործ Ճէլալեան Յովսէփ էֆէնտի առաջին հանդիսացած և հետեւաբար այդ պաշտօնին կոչուած է։

ՐԱԹԻՊ ՊԷՅ, առաջին նախագահ նախնական դատարանին Ադրիանուպոլսոյ, մայրաքաղաքս եկած է։

ՌՕՏՕՍԹՕՅԻ բանտը պիտի նորոգուի, որուն համար քսան և ութ հազար չորս հարիւր ղրուշի ծախք մը որոշուած է։

ՊԱՔԱՐԱ. — «Սաատէթ» ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ ըսելով որ Գատըգիւղի մէջ այլ և այլ տեղեր «պագարա» կը խաղցուի։

ՈՂՈՂՈՒՄ. — Ի Զաթալճա տեղացած յորդառատ անձրեւներէն դաշտը բոլորովին ողողուեր և հեռագրական թելերու գերանները տապալեր են։ Սիլիվրիի, Պէօյիւք Չէքմէճէի և Տէրքօսի կողմերն եւս ողողուած ըլլալով, երթեւեկութիւնք դըժուարացած են։

Զաթալճայի դաշտին մէջ լեցուած ջուրերու բարձրութիւնը ցոյց տալու համար կըսուի թէ նաւակով կանցնուի եղեր։

ԱՆԹԱԼԻԱՅԻ մէջ անցեալ հինգշաբթի գիշեր հրդեհ մը ծագեր է զօրանոցին հրապարակին վրայ գտնուած շէնքէ մը, ուր չերքէս գաղթականներ կը բնակէին։ Հրդեհը նոյն պահուն փչող սաստիկ հովին պատճառաւ հինգ ժամ տեւելով զօրանոցին շուրջը գտնուած տուները, խանութները, ատաղձի վաճառատուններն և սրճարան մը հրոյ ճարակ եղեր են։ Տեղւոյն կառավարիչը, կառավարական պաշտօնեայք եւ այլք մեծամեծ ջանքերով կրցեր են հրդեհին ընթացքը կասեցնել։ Այդ հրդեհ մեծամեծ վնասներ պատճառած է։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ կուսակալութիւնը հեռագրած է Ներքին գործոց Նախարարութեան թէ այս շաբաթ առաւօտ Աֆիոն Գարահիսարի մէջ բերդերու շուրջը գտնուած ժայռ մը՝ տեղացած անձրեւներու պատճառաւ տեղէն խախտելով գլորեր և տան մը վրայ ինկեր է։ Տան մէջ գտնուող Սալիհ անուն մարդ մը, կինն ու երկու փոքր աղջիկները փլատակաց տակ մնալով մեռեր են։ Տեղական կառավարութեան պաշտօնեայք արկածի վայրը փութալով մեռեալներու դիակները փլատակաց տակէն հաներ ու թաղել տուեր են։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը շոգենաւային մեծ ընկերութեան մը վերածելու ծրագրոյն գործադրութեան առթիւ, ծովային նախարարութիւնը բանակցութեան մէջ է Փարոսներու վարչութեան հետ՝ փոխառութիւն մը կնքելու համար։

ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ մէջ հաստատեալ առեւտրական սակարանի բացումը տեղի ունենալով գործառնութիւնք սկսած են։ Սակարանին գօմիսէր կարգուած է Այտընի կուսակալութեան արտաքին յարաբերութեանց տնօրէն Արմենակ էֆէնտի։ Սակարանի վարչական ժողովին նախագահ կարգուած է Պ. Բէթիւաքօ Թէրասաքի և անդամ կարգուած են՝ Գասապօղլու Բանտէլաքի էֆէնտի, Քէչէաօղլու Գօզմա էֆէնտի, Գարակէօզզատէ Մէհմէտ էֆէնտի, Պ. Էվանկէլինօս Բրօքանօթուլօ, Մուսուլլըզատէ Հաճի Հիւսէյին էֆէնտի և Գազազ Միրիճան էֆէնտի։

ԱՀՌԵԼԻ ՄԱՀ. — Շիրքէթի 15 թիւ շոգենաւն երէկ առաւօտ Գարաքէօյի կամուրջին մօտենալու պահուն Իսմայիլ անուն նաւաստի մը շոգենաւին ու կամուրջին մէջտեղը մնալով ոսկորները կոտրտեցան և քիչ յետոյ մեռաւ։

ՁԻՒՆԸ

Արեւն ա՛լ գորշագոյն ամպերու ետեւ ամփոփեց իր կենսաւէտ տաք ճառագայթները. բնութիւնը ցուցուց իր ցուրտ ճերմակ ակռաներն, որք կը խածնեն մեր միսը և ոսկորէ զերծ մնալու համար բուրդէ հաստ ծածկոյթներով կը պարուրենք մեր մարմինները։ Ձիւնն, այս կակուղ սպիտակ տարրն, որ տարին մէկ քանի անգամ կուգայ ճերմկցնելու բնութեան բազմագոյն երեսը, սկսաւ վերջապէս տեղալ։ Բնութիւնը մինակ արեւին ոսկի ճաճանչներուն տակ ի հանդէս չի բերեր իր գեղեցկութիւնը, երկինքէն իջնող ճերմակ ճառագայթի այս ցուրտ կտորներն ալ աչք խտղտացնող տեսարաններ կը պարգեն, թէեւ այդ տեսարաններ անոնց միայն գեղեցիկ երեւնան որոց ոտքը տաք, կռնակը տաք և ստամոքսն ալ հանդարտ են։ Հապա այն անհունապէս փո՞քրըն արդիոք որչափ կը նեղուի, —հնտախտին միքրոպն ըսել կ'ուզեմ։ Բայց ապահովապէս ձիւնն ամենէն աւելի ուրախութիւն կ'ազդէ Վեզիր խանի պարկեշտ արհեստաւորներուն, կալանդրիչներուն (խըրըճը)։ Անոնք ամեն օր սըրունքներ կը չփեն և թեւեր կը կապեն հիմակ։

Փողոցներուն մէջ աղուորիկ, ծիծաղաշարժ տեսարաններ յառաջ կուգան. ծերունիներուն դէմքը սոսկումի արտայայտութիւն մը ունի, ուշադրութեամբ կը դիտէ ձիւնապատ գետինն, իյնալու երկիւղովն համակ։

Այս առտու ջուրերն ու փողոցները լեցուած ձիւնը սառած էին։ Թրամուէյից գիծերուն վրայ չի տեսնուիր կառքերուն երթեւեկը։ Արդեօք խեղճ ձիերը ներքին ի՞նչ անծանօթ ուրախութիւն մը կը զգան։

Եղանակին այս դաժան ցոյցն անպատեհութիւններ յառաջ կը բերէ ամենուրեք։ Ճամբաները կը փակուին, կառախումբերն իրենց սովորական վազքը կը դադրեցունեն, շոգենաւերը կատաղի ալիքներէն կը չարչարուին և օրերով կը պտտկին ծովուն վրայ։

Ուրբաթ օրուընէ ի վեր ձիւնախառն բոնաշունչ քամիներ կը փչեն Պալքանեան թերակղզւոյն վրայ։ Երկաթուղիներն ալ չեն երթեւեկեր։ Փարիզի ճեպընթացը որ շաբաթ առտու Մուսթաֆա Փաշա պիտի հասնէր, Սերպիոյ մէջ ո՞վ գիտէ ուր կանգ առած էր՝ ձիւնի կոյտերուն առջեւ։ Իսկ Վիեննա ուղեւորող պայմանադրական կառախումբը մինչեւ Պելովա գացեր և Պուլկարիա մտնելու պահուն կանգ առեր է։ Իսկ դիմացէն եկողը կը գտնուի ի Սարամպէյ սպասելով որ ուղին մաքրուի մինչեւ Մուսթաֆա Փաշա և Ազր. Պոլիս։ Կը յուսացուի որ այսօր մաքրուին ճամբաները։

Տարտանելէն կը հեռագրեն թէ նեղուցէն դուրս օդը սոսկալի է, և ոչ մին հասած է այն շոգենաւերէն որոց կը սպասուէր։ Լուր չկայ եղեր Մեսաժըրիի մէկ շոգենաւին վրայ որ Սեւ ծովէն կուգար, ինչպէս նաև Ֆրէսինէի «Էօռօբ» շոգենաւին վրայ, որ Մարսիլեայէն կը սպասուէր կիրակի առաւօտ ի Տարտանել։

Աւստրիական Լոյտի «Մէտուզա» շոգենաւը որ շաբաթ օր ճամբայ պիտի ելնէր դէպ ի Վառնա, Քիրէճ-Պուռնու հասնելու պէս Պոլսոյ նաւահանգիստը կը ստիպուի դառնալ հովին սաստկութենէն։ Նաւահանգիստին մէջ, սաստկաշունչ քամին կ'արգիլէ խարիսխ նետելուն և Այ-Ստեֆանոս կը քշէ խեղճ նաւն ուր կանգ կառնէ։

Ազր. Պոլսէն կը գրեն թէ այս օրերս տեղացած անձրեւներէն ի Ճիսըր Մուսթաֆա փաշա, գետակներն յորդեր են և ջուրերը խուժեր են տեղւոյն նոր թաղերը։ Տեղական իշխանութիւնք նպաստներ կազմակերպած են այս ողողումներէն վնասուողներուն համար։

Մոռցանք ըսելու որ ձիւնն երկինքէն հարսի պէս իջած ատենը կարգ մը մարդեր կան որ կծու կծու կը խնդան.—Ածխավաճառները։ Բայց իրենց խնդուքը փորերնին մնաց։ Վասն զի քաղաքապետ Վսեմ. Րըտվան փաշա, բարեսէր հոգածութեամբ մը, հրաման ըրած է առ որ անկ է՝ խիստ հսկողութիւն ընել ածխավաճառներուն վըրայ, որպէս զի ցուրտին հետ իրենց ածուխներուն գիններն ալ վրայ չդնեն։ Վսեմ. քաղաքապետն հրաման ըրած է նաև էն շատ երթեւեկեալ փողոցներն, որք սառած են, աւազով ծածկել, ո և է արկած չպատահելու համար։

ԹԱՏՐՈՆ ԹԷՓԷ-ՊԱՇԸԻ

Այս գիշեր, Ֆրանսական խումբը պիտի ներկայացունէ, մասնակցութեամբ տիկին Սանտրէ Բագառի, Le voyage de Suzette օբէռա-գոմիքը։

ԱԶԴ

Օսմ. հանրային պարտուց Թողեալ հասութից վարչութիւնը մէկ կամ առ առաւելն երկու տարուան վարձակալութեան կը դնէ Միխօֆիթոյի, Հօրաի և Քօթսի ձկնորսութեան տուրքերը։

Այս աճուրդին մասնակցիլ փափագողներ պէտք է դիմեն օսմ. հանրային պարտուց կեդրոնական հաշուակալութեան որ բոլոր պէտք եղած տեղեկութիւնները պիտի տայ ի մասին այս վարձակալութեան պայմաններուն։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

4 յունուար 93 2—3

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 29 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 1/2
3 » Փարիզի »	23 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]	23 1/2
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	23 01
Կէս օրին	23 02
Թահվիլաթը Օսմանիյէ, երէկ երեկոյ	— —
» ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Թիւն Սէրի	54 3/4
» »	29 1/2
» »	23 01

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 12
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 35
Գանք տը Քօնս.	» »	5
Սօս. Ճանժ է վալէօր	» »	4 26
Րէժի	» »	15 25
Թրամուէյ	» Դ.Կ.	607 1/2
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	86 1/4
Բաժնեթուղթ Լաւրիօմի		75

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 36
Անգլիական ոսկի	»	110 12
Մարք Գերմանական ոսկի	»	107 20
Իմբէրիալ	»	90
Քրիմից	»	51 20
Րուպլ Թղթադրամ	»	9 05
Մեծ. արծաթ [տարբ.]	»	107 36
Մանր արծաթ	»	103 10
Մէթալիք	»	95 30
Թասֆիյէ	»	— —
Տօկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 9 Յունուար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	93 57 1/2
» » 4 1/2 %	105 27 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	20 72 1/2
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	457 50
Բրիօրիթէ Թիւբք (1890)	417 50
Օսմանեան Երկաթուղի	83 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	350
Պանք Օթոման	553 75
Քրէտի Լիօնէ	730
Իտալական Ռանթ 5 %	89 50
Եգիպտական միացեալ	492 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 12
Օսմանիյէ Օսմանեան քօնսօլիտէ)	337 50

ԼՈՆՏՈՆ, 9

Անգլ. քօնսօլիտ	97 87
Օսմ. » Սէրի Դ.	20 56
» » » Ա.	54 3/4
» » » Բ.	29 1/4
» » » Գ.	20 3/4
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98 1/4
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	93 3/4
Պանք Օթոման	12 1/4
Այտընի երկաթուղի	18 3/4
Գասապայի երկաթուղի	11 1/4
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	98 3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	103
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոթշիլտ)	103 1/4
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 312

ՎԻԵՆՆԱ, 9

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	120 95
» Փարիզի »	48 02
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	165 25
» Երկաթուղի	44 10

ՊԵՐԼԻՆ, 9

Օսմանեան Երկաթուղի	88 10
Օսմ. Րէժի	174
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 [illegible]
» Փարիզի »	80 75

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 9

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	93 92 1/2
Եգիպտական միացեալ	494 37 1/2
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	20 65
Օսմ. երկաթուղի	84 75
Օսմ. Ռէժի	350
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	458 75
Բրիօրիթէ Թիւբք	418 75
Պանք Օթոման	538 75
Օսմանիյէ	— —

ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ԱՆՁՐԵՒՆԵՐԸ

Ձմեռուան էն գլխաւոր պէտքերէն մէկն է հովանոցը կամ անձրեւանոցը—ինչպէս որ կ'ուզէք։

Անձրեւին, ձիւնին ու փուքին ժամանակ դիմացկուն—«Բարակոն» եւ ''Լօըըիպս,,—երկաթներով ամուր շինուած հովանոց մը անշուշտ շատ աւելի կարեւորութիւն ունի քան իւր բուն արժէքը։

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ, արանց կանանց, մանչ եւ աղջիկ տղոց համար՝ բամպակէ, բուրդէ, բրդախառն մետաքսէ, եւ զուտ մետաքսէ կերպասներով ու պարզ, զարդարուն, կեռ, կոր, բնական արմատ, ոսկրէ, եւ արծաթապատ կոթերով, սիրուն ու ճաշակաւոր, կը ծախուին Ղալաթիա կամուրջին ճիշդ դէմը թիւ 33 համրածանօթ ''ՔԷՕՇԷ ՊԱՇԸ,, խանութը, ուրկէ տակ տեղ մը, ինչպէս կըսեն, ուր դիմող էն նրբաճաշակ անձինք պիտի գտնեն իրենց հաճելի լինելիք հովանոց մը։

Գինները… աժան ծախել, շատ ծախել։

Ղալաթիա կամուրջին դէմ թիւ 33, ''Քէօշէ պաշը,, ՄԻՀՐԴԱՏ Վ. ՀԱՅԿԱԶՆ

275

ԹԱՏԵՐԱԲԵՄԷՆ ՆԵՐՍ

Թատրոնը ժողովրդեան անստգիւտ ընտելարան մ'է, որ անոր միտքն ու հոգին մարդոց հրահանգները կ'աւանդէ, մտաւորական աշխարհը ընդլայնելով՝ խաւարտչին վայրերը կը լուսաւորէ։ Ուստի այն անձինք, որք այդ ընտելարանին ծառայելու կոչումն ունին, պարտին յանձն կրել առաւելութիւններ և բնածիր յատկութիւններ որք անհրաժեշտ են առ այն։ Դերասան մը բանաստեղծի նման տաղանդ ունենալու է, և նուրբ զգացումներով օժտուած, բեմը ելլելէ առաջ նախ կրթանոցի մը մէջ միտքը աղէկ մը պարարելու է պահանջելի գիտութիւններով։ Եւրոպացիք դերասան չեն ընդունիր այն անձինքը, որք այդ ճիւղի կրթանոցէն չեն ելած. յայտնի է որ այդ դրութիւնը մեր մէջ չկայ ի բեմերու վրայ կը նշմարեմք նորահաս երիտասարդներ, որք յախուռն մտածութեամբ այդ ճիւղը ընդգրկած են, դրսէն քաղցր երեւցած է իրենց և իրօք ալ այդպէս է. բայց երբ կը մտնեն, դառն յուսախաբութեան կը մատնուին թէ՛ բարոյապէս և թէ՛ նիւթապէս. բարոյապէս՝ ոչխար մ'է որ գայլերու երամակին մէջ կը մտնէ (բացառութիւնք յարգելի են, զի իրօք կան դերասաններ որք գայլերու կը նմանին և կան դերասաններ որք հլու հեզ և խոնարհ ու միանգամայն վեհանձն են.) պարկեշտ և ամօթխած տղան երբեմն անբարոյականութեան տղմին մէջ կը թաւալի լպիրշ տեսարաններու ի տես։

Պարզենք ուրեմն մեր դերասաններու ներքինը իբր [illegible] մը. մեր դերասանապետները, որք պատասխանատու են իրենց բեմին, թէ բարոյականին և թէ նիւթականին, պարտին պարտաճանաչ եւ ուղղամիտ ըլլալ եւ իբրեւ հովիւ հսկել իրենց հօտին վրայ, թէ փորձելու ատեն և թէ նոյն իսկ ներկայացման միջոցին խելքն ու միտքը ուրիշ բանի վրայ չկեդրոնացուցեն. պէտք չէ որ շահախնդրութեան, [illegible] և սարփանքի տան ինքզինքնին, և այն որ պարկեշտութիւնը, հաստատամտութիւնը պոռոտաձայն կը ջատագովէ բեմին վրայ, բեմէն դուրս իւր խցիկին մէջ անոր ճիշդ հակառակը պէտք չէ որ գործէ, և իբրեւ նմոյշ իւր դաւանանքին՝ հնչօրօր երգերու մէջ ընկղմած չը ներշէ իւր կենդանի [illegible] դէմ անցած։ Առաջին վարագոյրը չ'աւարտած շունչը [illegible] չառնէ նոյն գիշերուան հասոյթը բատ քմաց սահմանելու, և խեղճ դերասաններու զրկանք կրել տալու, որք անդիտակ գործին՝ կը պատասխանեն որ երբեմն [illegible] դանձեկանով չստանան։

Ահա տխուր բաներ որ մեր թատերական խումբերու մէջ արմատ գտնալու չեն։ Հիմայ որ ներքին կեանքը պարզեցինք, հարկ չը կայ արտաքինն ալ պարզելու։ Արդի թատերական խումբերու մէջ կան այնպիսի դերակատարներ ու դերասանուհիներ որոնց արուեստի մասին ունեցած արժանիքը անուրանալի է և որք գէթ առ այժմ իրենց յաջորդները պիտի ունենան. արդ եթէ վերոյիշեալ դերասանուհիք եւ դերասանք թողուն մեր բեմը, չը պիտի գտնուին իրենց յաջորդները։

Ահաւասիկ դարման վերականգման թատրոնի. ըլլալու է թատերասէրներէ բաղկացեալ մասնախումբ մը, որոց գլխաւորներն ըլլան ծանօթ գրագէտք ու մամուլն զօրավիգ. և ինչպէս որ լրագրաց մէջ տեսնուեցաւ, Ֆասուլեաճեան էֆ. կազմակերպած է թէ թուրք և թէ հայերէն դասական խաղերու յատուկ խումբ մը, նաև իրեն միանալով տաղանդաւոր դերասաններ, որոնց մէջ կը գտնուին բնածիր յատկութիւններով օժտեալ քաջ նորահասներ, որպէսզի ապագայ սերունդն ալ վայելէ այն թատրոնը, այն ատեն յուսալի է թէ դերասանութիւնը ու թատրոնը իր նախկին նախանձելի դիրքը վերածուի, բայց այս ամենքը գործելու համար մասնախումբն իւր տրամադրութեան ներքեւ ունենալու է գումար մը առ առաւելն 1000 ոսկւոյ, և առ նուազն 600։ Վ. Շ.

Մաքրիգ

ՆՈՐԱՎԷՊ

ԱՄՈՒՐԻԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

—Ամուրիութիւնը լա՛ւ բան է, եղբայրակցեց Մարտիկեան էֆէնտի, իւր ամուրիապաշտպան վարդապետութիւնը ընդարձակօրէն պարզելէ վերջ, յորում տեղ տեղ Թոլթոյի կը մօտենար, և որուն, չխտակը, ամենքնիս ալ—մեծ մասամբ երիտասարդներ—իրաւունք տալու փորձութեանը կ'ենթարկուէինք։

—Անշուշտ, ըսաւ Զատիկեան էֆէնտի հանդարտօրէն գլանիկ մը վառելով, անշուշտ ամուրիութիւնը լաւ բան է, սակայն ամուսնութիւնը լաւագոյնն է։

Եւ ապա մխի առատ յորձանքի մը անցք տալով շրթանցը մէջէն, սկսաւ շարունակել իւր խօսքը, աւելի ճիշդը յանպատրաստից ճառ մը ամուրիութեան դէմ, զոր կ'արժէր սղագրել, մանաւանդ այն երկիրներուն համար՝ ուր ամուսնութիւնները նուազելու վրայ են։

Եպիսկոպոսի մը պէս լաւատես և գիտունի մը պէս համոզիչ կերպով խօսեցաւ, այնպէս որ երբ վերջացուց, իւր թողած հիացումին տակ ջղագրգիռ, ծափահարել սկսանք յիմարաբար, որ ատեն Մարտիկեան էֆէնտի ալ բռունկօթին փէչերը կը սկսէր թօթուել ակներեւ տհաճութեամբ մը՝ ընդդիմաբանելու համար՝ կարծեմ՝ խօսք փնտռելով։

Բայց պատանի Հիւսէնին պաշտպան այս ասպետը ամուրի էր, և իւր տարիքն ալ ամուսնանալու տարիքին սահմաններն անցած կը թուէր, գէթ իւր մազերու գոյնէն՝ որ փայլուն սպիտակ էր՝ տեղ տեղ մատնելով սակայն իւր նախկին ոսկի գոյնը։

Աս բանը չէր կրնար Կարապետեանի պէս նրբամիտ եւ անակնկալներ ծնուցանող մէկուն համար աննշան մնալ, ուստի սրահը լեցնող աղմուկին մէջ իւր հեգնուկ ձայնը լսուեցաւ.

—Ինչո՞ւ ուրեմն, Զատիկեան էֆէնտի, դուք չէք ամուսնացած։

Այս հարցումը՝ յանկարծակի բացուած պատուհանէ մը ներս խուժող ցուրտ հովին պէս՝ պաղ ազդեցութիւն մը ըրաւ նախ։ Խոր լռութիւն մը տիրեց իսկոյն, և ապա անդիմադրելի հետաքրքրութեան մը ծնունդ տուաւ մեր մէջ և Մարտիկեան էֆէնտիի դէմքը փայլեցուց այն տեսակ մը գոռոզ գոհունակութեամբ, զոր վիճաբանութեան մը մէջ կ'ունենայ մարդ, երբ իւր հակառակորդը ընկճող վերջին բառը կ'արտասանէ։

—Եթէ ամուրի մնացած եմ, պատասխանեց Զատիկեան էֆէնտի հանդարտ ձայնով մը, պատճառը այն է որ, դեռ չեմ կրցած ամուսնանալ, թէ ինչո՞ւ դեռ չեմ կրցած ամուսնանալ, ահա պատմեմ ձեզ։

* * *

«Քսան եւ ութ տարի առաջ՝ քսանեւութ տարեկան էի։ Հինգ տարիէ ի վեր հայրս մեռած էր արդէն, և Մանչեսդրի վաճառականական տունը ինծի մնացած էր ամբողջովին, որուն գործառնութիւնը ընդարձակած էի՝ յաջողութեան տուած ապահովութենէն շլացած։ Գործերս կարգին էին։ Որոշեցի ամուսնանալ։ Դիրքս լաւ էր, կրնայի և կը փափաքէի ալ լաւ դրամօժիտ մը ստանալ։ Դրամօժիտին առաւելագոյն և նուազագոյն սահմանները որոշած էի, սակայն դեռ չէի կրցած շինել մտատիպարը անոր՝ զոր ինծի կենակից պիտի ընէի։ Միթէ ժամանակ կը թողո՞ւն ատոր վաճառականական զբաղումները, որոնք թիւերով միայն սահմանաւորուած՝ պարտքի պահանջներու մէջ կ'ամփոփուին։ Վաճառականութեան մէկ թերութիւնն է ասիկայ, որ վաճառականին կը փոխանցուի։

«Կը յիշեմ թէ, վերջը, չզգենալուն մէջ, առանձին և անզբաղ մնացած ատենս քիչ մը պրպտել ուզեցի սրտիս «պահանջը» կնոջ նկատմամբ։ Կարծեմ թուխը խարտեաշէն նախամեծար համարեցի այն օրը. քիչ մը ուզեցի որ ուսեալ ըլլայ և դաշնակ զարնել ալ գիտնայ, և դեռ շատ մը աննշան, երկրորդական բաներ. բայց չը կրցայ շարունակել ամբողջովին՝ առանց շփոթուելու դրամօժիտին գաղափարէն, որ չեմ գիտեր ինչպէս մուտ գտաւ անզգալաբար, մեղմիւ, ամուսին ընտրելիք կնոջս պահանջած բարոյական հանգամանքներուս թուումանը մէջ, այնպէս որ այն օրուան նախապատրաստական խորհրդածութիւններս երբ վերջացան, իբր եզրակացութիւն, ջերմ ըղձանք մը զիս կը յուզէր՝ ընտրելու ամուսին այն՝ որ պիտի կրնար ինծի տալ ինքնին որոշած դրամօժիտս առաւելագոյն գումարը։

«Օր մը պատրաստութիւններ տեսայ մեկնելու։ Վաճառատանս գործերը հաւատարիմ ձեռքի մը յանձնեցի, առ առաւելն երեք ամսուան համար, այնչափ ժամանակ կը բաւէր ինծի ամուսնանալու։ Ազգականաց և բարեկամաց նուէրներ տանելու համար հետս, բազմաթիւ գնումներ ըրի, որոց մէջ լայն տեղ մը կը բռնէր քրոջս համար եղածները։

«Մայիսի գեղածիծաղ առաւօտ մը, արշալոյսին, Պոլիս հասայ։ Ամենէն շքեղն էր այն օրուան արշալոյսը։ Անոնցմէ՝ որք քանի իրենց կը ձգեն ամբողջ հոգիդ՝ լքել տալով քեզ սրտիդ ու մտքիդ լուրն զբաղումները բոլոր, ու կը գինովցնեն աչքերդ, որք չեն յոգնիր, հոգիդ՝ որ չը յագենար։ Եւ իրենց տեւողութեանը մէջ սահմանաւորուած կեանքիդ մասը՝ ամբողջ հիացում մը կ'ըլլայ, որ կը զգաս թէ անսահման է և ամենէն վսեմը, զոր երբեք կարելի է վայելել մարդուն։ Արշալոյս մը դիտել հիասքանչ, ամբողջ կեանք մը վայելել է։

«Երբ շոգենաւը խարիսխ նետեց, բարեկամներ եկան զիս դիմաւորելու, որոնք մինչեւ տունն տարին զիս։ Լեցուն էր տունը, գրեթէ ամբողջ ազգականներ հոն ժողուած էին։ Հինգ տարի է ի վեր ո՛չ ընտանիքս տեսած էի և ոչ արցունք։ Երկուքն ալ տեսայ, ուստի բնական էր որ յուզուէի կարի. կարծեմ ես ալ քիչ մը լացի այն օրը։ Ծերացեր էր մայրս, զոր սեւ մազերով թողած էի, երիտասարդացեր էր քոյրս, որ մեկնած ատենս տղայ էր տակաւին։ Կեանքը՝ որ մէկէն կը հօսէր, միւսին մէջ կը լեցուէր։

«Հետզհետէ մեկնեցան բարեկամներէ ու ազգականներէ շատերը, ցերեկուան ճաշին գրեթէ մենք մեզի մնացինք։ Մնացողներուն մէջ ազգական չ'ըլլալով մայր մը և աղջիկ մը կային։ Այդ աղջիկը և քոյրս միեւնոյն Անգղիական գիշերօթիկ վարժարանին մէջ կրթուած էին։ Հոնկէ իրենց մէջ ծագում առած էր մտերմութիւն մը, որ չեմ գիտեր ինչպէս սկսեր էր, այլ որ իրարու վրայ հոգի տալով կը շարունակուէր։ Ասպա այդ մտերմութիւնը երկու մայրերուն ալ փոխանցուած էր։ Արդէն կը ճանչնայի զանոնք, թէպէտ առաջին անգամն էր որ կը տեսնէի, քանզի քոյրս իւր նամակներուն մէջ սիրալիր գորովանքով մը յիշած էր ասոնք որ Մառտիկ աղայենք կ'անուանէր. աղջկանը հօրը անունով, որ երեք տարիէ ի վեր մեռած էր։

«Կինը շուրջ 50 տարեկան, աղեբեկ մազերով, կիրթ շարժուածքով աւելի նիհար քան գէր, աւելի տժգոյն քան թուխ, աւելի զուարթ քան եռանդուն մէկն երեւցաւ ինծի առաջին մէր ի վերոյ նայուածքով մը։

«Աղջիկն, որուն անունն էր... Արաքսի, Զապէլ, Երանուհի, Հրանոյշ, Հայկուհի, Սաթենիկ, ինչպէս որ կ'ուզէք, օրինակի համար՝ Սաթենիկ, թէպէտ քոյրս ինծի ներկայացուց՝ եկած ատենէս քիչ մը վերջ, սակայն հապճեպով կատարուած այդ ներկայացումը, և ճամբորդութենէ վերադարձողի մը բազմադիմի յուզումներն, որք կը թմրեցնէին զիս, թոյլ չը տուին ինծի լաւագոյնս նկատողութեան առնել իւր դիմագծութիւնը. կարծեմ սանկ աղջիկ մը երեւցաւ ինծի այն ատեն։ Բայց վերջը, սեղանին տակ—աւելորդ պատրաստութիւն մը քանի որ մեկերնիս ալ չը կրցանք ճաշել—իւր զուարթ խօսուածքը՝ մանկան մը ճռողիւններուն պէս թռչտուն, ու ձեռքի եռանդուն ձեւերը՝ խօսքին շեշտերուն համընթաց, ու խնդումներն ու կատակներն՝ յղկուած նախադասութիւններով նրբամիտ, և վերջապէս արեւելեան և արեւմտեան համարձակութեամբ ու պարզութեամբ սիրուն իւր շարժուածքը, դիրքն, ուշադրութիւնս ամբողջ գրաւեցին։ Մասնակցելով հանդերձ սեղանին ուրախ խօսուըրտուքին, որ ձեռնածուի մը գլխարկին պէս ձեւ կը փոխէր, զինքը կը դիտէի՝ հիացումի ծայրայեղ թափով մը։

«Քսան և չորս տարեկան կար։ Սեւ սեւ մազերով հօծ, երկայն, փայլուն, որոնք՝ ետեւի կողմէն՝ ժամանակին նորաձեւութեան համեմատ երկու մասերով հիւսուած, ծանրօրէն վար կ'իջնային ուսերէն իրենց լայնքին մէջ՝ ծածկելով ծոծրակն ամբողջ, եւ առջի կողմէն՝ կանացի հոգածութեամբ մը անխնամ թողուած, կը ծածկէին փափուկ, չափաւոր բարձրութեամբ անկնճիռ ճակատ մը, որուն մորթը կը փայփլէր «աղլազ»ի մը պէս անկարգ ու խճողուած մազի սեւ թելերուն տակ։ Գրեթէ մազերուն թարթփուչին խառնուած ածուխի պէս սեւ երկու հաստ յօնքեր, կարծես չափագէտի մը ձեռքով գծուած յատկապէս այնքան ճիշդ աղեղնաձեւ եւ համաչափ, հպարտութեամբ դէմ առ դէմ տարածուած՝ իրենց հովանին տակ կը պահպանէին զոյգ մը խոշոր աչքեր, արտեւանունքներն խիտ թարթիչք լայն, սեւ ժանեակներով զարդարուն, որոց իւրաքանչիւրն՝ հնոց մը, կեանքի ու կորովի եռացումովը բորբոքուած, բոցեղէն հայուածքներու ցայտումներ դուրս կ'արձակէր։ Միստ բարեձեւ քիթ ու նուրբ քթունքներ՝ կրակի գոյնով, որոց բացուածքներէն սպիտակ մանր ակռաներու շարք մը կը դիտուէր, անթիւր կ'ընէին գեղեցկութիւնն այս դէմքին, որ աւելի հաւկթաձեւ էր քան կլոր, եւ որուն գոյնը, բաց թուխ՝ որպէս թէ շղարշի մը թեթեւ շուքովն ըլլար ստուերացած, փայլ մը ունէր, որ գրեթէ ակնախտիղ կ'ըլլար այտերուն նուրբ կարմրութիւնովը, որ մինչեւ քունքերը կը տարածուէր՝ վարդի մը թարմութիւնը տալով դէմքին։ Անգղիացի կնոջ մը պէս երկայնահասակ էր, այլ համեմատական՝ իւր մարմնոյ մասերն, որք պարզ գորշագոյն շրջազգեստի մը տակ՝ չէին կրնար ծածկել իրենց հրապոյրը։ Ձայնն ալ քիչ մը նուազկոտ, երգչուհիի մը ձայնին պէս՝ առնական մեղմ հնչիւն մը ունէր, որ կանացի ձայնին խառնուրդովը տեսակ մը չէշտեր կ'ստանար երբեմն, եւ անսովոր հրապոյր մը կ'ընծայէր խօսուածքին։

«Վերջապէս, սիրուն, ուսեալ, նրբամիտ աղջիկ մըն էր ասիկայ, որ վհուկի մը պէս իրեն կը ձգէր ամենքը, խօսուածքին, շարժուածքին, նայուածքին մագնիսացումներովը։

«... Գիշերը կանուխ երբ անկողնոյս մէջ տարածուած՝ խղդել կ'ուզէի հանդարտ քունի մը մէջ, ճամբորդութեանս և մանաւանդ նոյն օրուան անտանելի խոնջէնքը, իրմով պաշարուած գտայ միտքս։ Անոր քրքիջները միտքս եկան, որոց պատճառով այտերը՝ խոշոր վարդի մը խոշոր թերթերուն պէս կ'ուռենային, յիշեցի նաեւ խօսած ատեն արտեւանունքներուն կծկումները՝ կարի ազդեցիկ պշրումով մը, նոյնպէս և իւր բացագանչութիւնները, որք մատամ Տալէցցիոյի «զօլֆէշ»ները կը յիշեցնէին, վերջապէս ասանկ ուրիշ մանրամասնութիւններ բազմաթիւ, որոց շփոթ երարանցումին տակ՝ քունս կ'արգիլուէր։ Զարմացայ մտքիս այս կացութեանը, վրայ որ բոլորովին նոր էր. ու ինծի համար խիստ անյարմար գտայ՝ բոլոր այս անօգուտ ու տղայական յիշատակութիւնները, որք տասն և հինգ տարու տղու մը պէս ընդունակ կ'ընէին զիս յուզումներու, յուզումնե՛ր, որք քաղցրագոյն յոյսի մը անոյշ յոյզերուն կը նմանէին։ Քնանալով չը կրցայ ազատել սրտիս այս վրդովումէն. երազիս մէջ զինքը տեսայ, միշտ զուարթ, միշտ հրապուրիչ։ Առաւօտուն երբ արթնցայ, հաւատարիմ սենեկապանի մը պէս ինծի կ'սպասէր այս տպաւորութիւնն, նորէն համակուեցայ անով, այս անգամ տարօրինակ փափաք մըն ալ զգացի, անոր տեսութիւնը մինչեւ երեկոյ անընդհատ վայելելու, ինչպէս եղած էր առջի օր։ Տղու մը պէս յուսալով անցուցի այն օրը, ոչ ոք երեւցաւ, ու ես ալ չեմ գիտեր ինչո՞ւ չը համարձակեցայ հարցնել մօրս կամ քրոջս թէ՝ ինչո՞ւ չէին գար Մառտիկ աղայենք։ Նոյն գիշերը խորհուրդ մը ունեցայ Սաթենիկը — կարծեմ այսպէս անուանեցինք զինքը — մեր տունը բերել տալու համար, հետեւեալ գիշերուան համար երեկոյթի մը կազմակերպութիւնը։

«Փայլուն երեկոյթ մը ըրինք։ Անոնք ալ եկան։ Աւելի աղուորցեր էր այն գիշերը, իւր ճերմակ մուսլինէ շրջազգեստովը, որուն թափանցկութեանը տակ՝ բազուկները ու վիզը մեղրամոմի երեւոյթն ունէին, և որ հասակին նրբութիւնը երեւան կը հանէր յաւերժահարսի մը գողդոջուն պատկերին պէս աչք խտղտացնելով։ Այն գիշեր որոշակի զգացի թէ՝ այդ աղջիկը անձնօրէն կը սիրէի և թէ անոր համար ունեցած պաշտումս ամենէն սաստիկն էր։ Պարի ատեն շունչը անոյշ հոտի մը պէս կը ծծէի և փափուկ իրանը գրկացս մէջ անբացատրելի ոգեւորումով կը սեղմէի, եթէ երբեք կարելի է սեղմում անուանել յուզեալ ընդարմացած ու տարօրինապէս վեհերոտ բազուկներու շրջապատում մը։

«Կ'ուզէի որ այն գիշերը չը լուսնար։ Երջանկութեան ատեն գիշերները բոպէներ են որոց դարեր ըլլալուն՝ երբեք ըղձանք չը պիտի պակսի աշխարհի մէջ։

«Հետեւեալ գիշերը անոնց գացինք։ Ամենապարզ ձեւ մը բանեցուցի այս կարգադրութիւնը ընձեռելու համար։ Ցերեկը քնացած էի. այնպէս որ առջի գիշերուան քնատութենէն ոչինչ մնացած էր զարթումիս պահուն, երբ գիշեր եղաւ դժգոհութեան ու ձանձրոյթի նշաններ սկսայ ցոյց տալ մօրս. միթէ վանականի պէս սենեկիս պատերուն մէջ ժամանա՞կ պիտի անցնէի, զբօսանքի ոչ մէկ տեղ ունէր թաղը, մինչդեռ Մանչեսդրի մէջ կը վխտային այսօրինակ տեղեր։

«—Անանկ է նէ հայտէ քիչ մը Մառտիկ աղայենց երթանք, ըսաւ մայրս ինծի ժամանց մատակարարելու միամիտ համակերպութեամբ մը։

«... Երբ դուռը բացուեցաւ Սաթենիկ եղաւ մեզ դիմաւորողը։

«—Օ՜հ, Մօսիէօ Զատիկեա՛ն...

«Ահա այս աղաղակը զոր ի տես մեզ արձակեց, երկու թեւերն բանալով, ուրախութեան ու զարմացումի այն բարձր շեշտովն, զոր թատերաբեմներու վրայ լսած էի և որ գիշերուան այդ ժամուն, դրան մը առաջ, ուրիշ մը երկիւղ պատճառեր, սակայն ինծի անսահման հաճոյք մը պատճառեց, թերեւս անոր համար որ՝ յուզումներուս համապատասխանող գգուանքի մը երեւոյթը կը նշմարէի մէջը։ Յետոյ տուն վերադարձիս այդ աղաղակը աղուոր երաժշտութեան մը արձագանգին պէս կը թրթռար դեռ ականջիս մէջ, և որուն օրօրումն քնացայ նոյն գիշեր։

«Հետեւեալ գիշերն ալ թատրոն գացինք։ Անոնք ալ հետ։ Տեսնելու արժանի էր արդուզարդը։ Բաց կապոյտ մետաքսեայ շրջազգեստ մը հագած էր, որ կազի լոյսերուն անդրադարձութեամբը ցոլքեր կ'արձակէր։ Մազին սեւը, այտին կարմիրը, շրջազգեստին կապոյտը գգլխիչ կ'ընէին Սաթենիկի ամբողջութիւնը։ Դէմը նստած անյագ եռանդով մը կը դիտէի զինքը ու անբացատրելի հպարտութիւն մըն ալ կը զգայի՝ տեսնելով կիներն ու աղջիկներն, որք նախանձոտ նայուածքներով մեր օթեակը կը դիտէին, իրարու բաներ մը փսփսալով, ու երիտասարդներն, որք ապուշի մը պէս հիացմամբ համակուած չէին կրնար բաժնել իրենց աչքերը մեր օթեակէն։

«Շատ ջանք ըրի վերջը յիշելու այն գիշերուան ներկայացումը։ Անօգուտ եղաւ։

«Թատրոնէն վերադարձին մեր տունը գացինք քիչ մը նստելու։ Պայծառ գիշեր մըն էր ու լուսնկան ալ սքանչելի, երկինքին մութ գորշ կամարին վրայ մէկ երկու ամպեր եւեթ կը տեսնուէին, անսահման դաշտի մը վրայ կորսուած սպիտակազգեստ փոքրիկ աղջիկներու պէս՝ ասդին անդին պտտելով դանդաղագնայ։ Փողոցին դուռները բացինք ու բակը նստեցանք։ Բոլոր անոնք, որք օթեակի մը երեք պատերուն մէջ՝ ամբողջ ներկայացման մը տեւողութեանը՝ իրենց պաշտելին մօտ գտնուած են, անոնք միայն կ'ըմբռնեն այն տագնապները, որք կը փեթթուէին կուրծքս, երբ Սաթենիկին քիչ մը յետոյ ինձմէ բաժնուելուն գաղափարն միտքս կը բերէի։

«Երբ մեկնեցան, տղու մը պէս ետեւնուն նայեցայ, ու տխմար ըղձանք մը ունեցայ մեր սպասաւորին տեղն ըլլալու, որ մօրս հրամանին համեմատ՝ մինչեւ իրենց տունը զանոնք պիտի տանէր ձգելու։

«—Ա՜հ, հօս մոռցաւ Սաթենիկը իր հողմահարը, ըսաւ քոյրս բոնսոլին վրայ Սաթենիկին հողմահարը տեսնելով։

«Կապոյտ նիարէն հողմահար մըն էր ասիկայ, փղոսկրներով շինուած, մետաքսեայ, և թռչունի կակուղ փետուրներով շուրջանակի եզերուած։

«Հողմահարները վարդերու կը նմանին, բուրում կ'ունենան։ Աս ալ օբօբոնաքս կը հոտէր, Սաթենիկի սիրած հոտը։ Դիտելու նպատակաւ ձեռքս առի հողմահարը, սադին անդին դարձուցի, և երբ ապահով եղայ թէ քովս մէկը չը կայ, ուժգին մը հոտոտեցի, և ինչ մեղքս պահեմ, շրթունքներուս ալ տարի զայն՝ ծայրայեղ ոգեւորումով մը գողահար։ Ապա կրկին հոտոտեցի թոքերուս ամբողջ ուժովը, սիրած աղջկանս սիրած հոտին ազդեցութենէն գինովնալու նպատակով։

«Վերջը, երկու տարի յետոյ, երբ օբօբոնաքսի հոտ առի՝ շատ գէշ կերպով ազդուեցայ։

«Այն գիշեր, թրջուած սունկի պէս՝ լեցուած Սաթենիկի ներգործութիւնովը՝ Ռոմէօյի մը պէս ստէպ հառաչեցի և Ռաֆայէլի մը պէս պլատոնական տաճարին աղօթքները մրմնջեցի։ Այս աղջկանը հետ պէտք է որ ամուսնանամ, ըսի ինքնիրենս։ Սաթենիկի հետ ամուսնանալը երջանկութեան հետ ամուսնանալ էր։ Դրամօժիտը միթէ կրնա՞ր ընծայել ինծի այն յուզումները՝ որք շատ անոյշ էին և աւելի անոյշ՝ քան աշխարհիս ամենէն անոյշ բաները։ Ու մտադրեցի հետեւեալ օրը մօրս իմացնել առաջադրութիւնս, սակայն ի վերջոյ յետաձգեցի, նկատելով որ՝ հազիւ չորս օրէ ի վեր եկած էի, որով կարի անհամբերութիւն ցոյց տուած պիտի ըլլայի։ Ապա ուրիշ գաղափար մը յետաձգման որոշումիս մէջ աւելի պահեց զիս։ Սէրս վիպական ընել կ'ուզէի քիչ մը, աւելի բանաստեղծական, սանկ քիչ մը խոստովանութիւններ՝ ծառի մը հովանիոյն տակ կամ թաւուտներու ետեւ, սիրո, «տուօն», ինչպէս ըսուած է արդէն, երգել զեփիւռին մեղմ շունչին ընկերակցութեամբն, որպէս Ջուլիէթի մը թրթռմանը։ Ու գաղափարաց զուգորդութեամբ մը Քեաղաթհանէն յիշեցի, որ գետակ մը ունէր հանդարտօրէն սահող, անտառակ մըն ալ բարձրաբերձ ծառերով եւ թաւուտներ ու հովիտներ եւ ամայութիւն, բոլոր բաները բանաստեղծական։ Այո, հոն կ'երթայինք հետեւեալ օրը։ Այս գիւտիս առթած զուարթագին գրգռմանը տակ՝ վարդագոյն յոյսերուս սնունդ տալ սկսայ հետեւեալ օրուան համար։

«Շատ քիչ քնացայ նոյն գիշերը, այն ալ առաւօտեան դէմ, լաւ կը յիշեմ որ ընդոստ արթնցայ առաւօտուն, թէպէտ սովորականէն քիչ մը ուշ, պատրաստութիւնները փութով տեսնելու համար։ Մօրս յայտնեցի խորհուրդս։ Շուտով կառք վարձելու ղրկեցինք սպասաւորն, եւ ես անհամբեր անձկութեամբ մը համակուած՝ վերաս առի Մառտիկ աղայենց երթալ իմացնելը։ Մեկնած պահուս հողմահարը հետս առի Սաթենիկին յանձնելու համար։

«Կ'երեւայ թէ ճամբան ուրախութենէս այլայլուն վազքով մը գացեր եմ, քանզի որմնադիր մը, ընդ երկար՝ ետեւէս՝ զիս դիտելէ վերջ, ըսեր է իւր քովի ընկերոջը.

«—Ահա մէկն, որ կինը տղաբերքէ ազատելուն լուրը կը տանի իր զոքանչին։

«Երբ դրան առջեւ հասայ, ձայնը լսուելու աստիճան կը բաբախէր սիրտս։ Դուռը կամաց մը զարկի եւ սպասեցի կաթնավաճառի մը նայելով, որ խակապէս տգեղ ծերուկ մըն էր եւ որ խիստ գեղեցիկ կ'երեւնար ինծի։

«Քայլափոխի թեթեւ շշուկ մը լսուեցաւ դրան ետեւէն, եւ ահա դուռը բացուեցաւ։ Քայլ մը առի ներս մտնելու համար, այլ յաջորդ քայլս սեմին վրայ կախուած մնաց. կարծես յանկարծակի փլուզում մը տեղի ունեցաւ հոգւոյս խորն, ու ցո՜ւրտ, խիստ ցո՜ւրտ տպաւորութիւն մը՝ ուժեղ հոսանքի մը պէս արգիլեց զիս յառաջանալ, արձանի մը պէս մնացի հո՛ն, սեմին վրայ. վար չիյնալու համար դրան կռթնելով։

«Դուռը բացողը Սաթենիկն էր։ Ձեռքը անձեռոց մը կար, որով երեսը կը չորցընէր։ Կ'երեւար թէ՝ նոր ելած էր անկողնէն և կ'երեւար թէ դեռ նոր լուացած էր երեսը։ Զիս տեսնելուն պէս նախ խոյս տալու շարժում մը ըրաւ և ապա անձեռոցով դէմքը ծածկելու ջանք մը ունեցաւ, բոլոր ասոնք այնչափ ժամանակուան մէջ, որքան պէտք եղած էր ինծի առաջին քայլս սեմէն ներս անցնելու համար։ Յետոյ դառն որոշումի մը համակերպելու պէս անձեռոցը դէմքէն վար առաւ և ներս հրաւիրել ուզեց զիս ժպիտով մը, որ դառն բան մը ունէր մէջը։ Այն ատենն էր որ ունեցայ այն տպաւորութիւնը, որ աննկարագրելիներէն է. ամբողջ այն զզուանութիւնը, խորշանքը, սարսուռն՝ զորս կ'ունենայ մարդ երբ գեղակերտ ապարանջան մը հիացումի յափշտակութեամբ դաստակին անցուցած պահուն, իսկոյն պաղ օձի մը փոխուիլը կը տեսնէ մատներուն մէջ կամ պլլուած։ Եթէ ճիչ մը չարձակեցի, պատճառը այն էր որ ձայնս նուաղեցաւ։

«Դէմքին վրայ ոչ փայլ, ոչ կարմիր, ոչ թարմութիւն կար, ամբողջ մորթը կաշիի մը պէս խիստ թուխ, վրան տձեւ, անկանոն, խոշոր, աղտի պէս տարածուած բիծեր ունէր։ Հաստ, երկայն, սեւ յօնքերուն տեղ՝ երկու կտոր, կարճ, շագանակագոյն մազէ գիծեր կային ծուռ ու մուռ։ Մարմարինի պէս փայլուն ճակատին տեղ՝ քերծուած մորթի պէս մրոտ բան մը։ Աչքերուն տեղ՝ երկու թաց ծակեր, զուրկ երկայն ու սեւ թարթիչներու շրջանակէն, որոց մէջէն նայուածքը մեռել բան մը ունէր։ Շրթունքները քուրջի պէս գունատ, որոց վերինին վրայի մորթը, փեթթուած մազերուն պատճառով, բազմաթիւ, սեւ, յայտնի ծակոտիքներ ունէր։

«Աւերուն այս դէմքը շատ քիչ բան կը յիշեցնէր այն դէմքէն, զոր կը պաշտէի։ Մե՜ծ, դա՜ռն անակնկալ էր ասիկայ։

«Սաթենիկ հասկնալով կրած հակազդեցութիւնս, որուն սաստկութիւնը դէմքս ալ անշուշտ բացայայտօրէն կ'արտայայտէր, վայրկեան մը չափ լուռ կենալէ վերջ, յանցաւորի մը պէս հազիւ լսելի ձայնով ըսաւ.

—Ներս հրամմեցէք, Մօսիէօ Զատիկեան։

—Հողմահարնիդ յանձնելու եկայ, օրիո՛րդ, զոր երէկ գիշեր մեր տունը մոռցած էիք, ըսի ամենացուրտ շեշտով մը։

* * *

Անկէ ի վեր շատ քիչ հանդիպած եմ արհեստական չեղող գեղեցկութեանց, սակայն անոնց համար ալ չեմ զգացած ինչ որ զգացած էի Սաթենիկի նկատմամբ, առաջին անգամ։ ԱՐԳՈՄ ՍԻՄՈՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ

ՁԳԱԽԷԺԻ ՆՈՐ ԱՂԲԻՒՐ ՄԸ.—Ալ ամենուն հոգ մի՛ ընէք, ուզածնիդ չափ հինցուցէք ձեր ձգախէժէ (լաստիկ) մուճակներն ու անձրեւանոցները, որովհետեւ խոշոր լուր մը կը հասնի Ասիոյ հարաւային արեւելեան ծայրէն։ Քօչինշինի և հարաւային Հնդկաստանի կողմերը շատ գտնուող ու շուտ աճող, ուռճացող ծառ մըն ալ ձգախէժ կ'արտադրէ եղեր։ Այդ ծառին անունը «Թուբլինկ» է, չինական անուն մը։ Թուբլինկը բազմացնելու համար անոր փոքր ճիւղերն ու ոստերը կտրելով կը տնկեն և այսպէս քիչ ատենուան մէջ ձգախէժ արտադրող Թուբլինկի լայնածաւալ անտառներ կ'ունենան։ Եթէ Թուբլինկին ճիւղը կոտրես՝ մէջը ձգախէժի խաւը կ'երեւայ, միշտ առատ կերպիւ։ Այս ծառին հիւթը Քամպօճիք, Հնդիկք և այլ տեղային ժողովուրդք իբր մաքրողական կը գործածեն։ Արդէն ընկերութիւն մը կազմուած է Թուբլինկի անտառներուն շահագործման համար։

ՄԱԶԵՐՈՒՆ ԿՐԱԾ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Պերլինի բժիշկներէն Պ. Բինցուս հոգեկան յուզմանց՝ մազերու գոյնին վրայ ունեցած ազդեցութիւններն ուսումնասիրելով, շահագրգիռ ծանօթութիւններ կը յայտնէ։ Մարդու մը ունեցած յուզումը՝ որչափ ալ ատեն անցնի՝ յայտնի կ'ըլլայ իւր մազը լուսոյ բեկբեկմանց մէջ դիտելով։ Մազին արմատէն մինչեւ մորթէն դուրս ելած մասը գտնուած երկայնութեան ստորին $\frac{1}{3}$ մասին վերին $\frac{2}{3}$ մասին կցուած տեղը գոյնը նետած կ'ըլլայ։ Այդ տժգունութիւն յուզման վայրկեանէն ի վեր անցած ժամանակին համեմատ աւելի կամ նուազ կ'ըլլայ։ Վ. Գ.

ՆԵՐԱ ՌՈՄԱՆՍԸ

Առաջին անգամ երբ տեսաւ զիս, խանութին մէջ էր. իւր առաջին նայուածքէն իսկ հասկցայ թէ սերտ համակրութիւն մը կ'սկսէր ունենալ ինծի նկատմամբ։ Աչքը վրայէս պակաս չէր ըներ, մէկ խօսքով սիրահարուած էր ինծի. (արդեօք ե՞ս այնպէս կը կարծէի)։

Այն օրը մէկ մ'ալ չտեսայ զինքը։

Հետեւեալ օրը դարձեալ հանդիպեցաւ ինծի միեւնոյն խանութին մէջ, և այս անգամ ուզեց ձեռք կարկառել ինծի, բայց... Բաթռոնը արգիլեց. ինչո՞ւ, ես ալ չհասկցայ։

Գլխիկոր դուրս ելաւ խանութէն. չհամարձակեցայ ետեւէն դուրս ելնել։

Ո՛հ, անտէր էի, միայնակ էի աշխարհիս վրայ. թէեւ գեղեցիկ ու հրապուրիչ, բայց շատեր չէին ուզեր մօտենալ ինծի. ինչո՞ւ, ո՛հ, դարձեալ չէի հասկնար։

Վերջապէ՛ս, մի քանի օր վերջը, Պ. Սիրուն, զի այս էր սիրահարիս անունը, առաջարկեց և ես իրենն եղայ։

Որչա՜փ երջանիկ էի։

Պ. Սիրուն ամեն հոգածութիւն կը ցուցընէր ինծի նկատմամբ. իմ հանգստութեանս համար ոչինչ կը խնայէր. խիստ շատ անգամներ իւր հանգիստ աթոռին վրայ նստած ու զիս գիրկը առած կը շոյէր երեսներս ու քաղցր խօսքերով իւր սիրոյն սաստկութիւնը կը յայտնէր ինծի։

Ուր որ երթար, գրեթէ առանց բացառութեան, զիս հետ կը տանէր. ուրախ էր նա, երջանիկ էր. իւր բարեկամները կը շնորհաւորէին զինքը ինծի նման կենակից մը ընտրած ըլլալուն համար։

Սալօններուս մէջ, թէ տիկնայք և թէ տեարք, օրիորդք իսկ, չէին կարող զսպել հիացման կամ զարմացման բացագանչութիւն մը։ Գովեստներ կը շռայլէին ինծի, և պէտք է ըսել թէ Սիրուն բնաւ նախանձոտ չէր։

Կը գուրգուրար վրաս, «անուշիկս», «կեանքս», «մինեօնս» կ'անուանէր զիս, և իւր այս սէրը այնչափ յառաջ տարած էր որ շատ անգամներ զիս ալ միասին իւր գործատեղին կը տանէր. պարզ վաճառական մ'էր։

Եթէ տունն ալ մնայի, թաւշեայ աթոռակի մը վրայ բազմած, մինչեւ երեկոյ հանգիստ կ'երազէի, ու անհամբեր կ'սպասէի Սիրունիս վերադարձին. նա չէր ուզեր որ տան մէջ աշխատիմ, երբ ինք հոն չէր։

Որչա՜փ երջանիկ էինք։

Մեր այս հանգիստ, ուրախ և երջանիկ կեանքը 4 տարի տեւեց, երբ օր մը... ա՛հ... Սիրուն դարձեալ ուզեց զիս իւր գործատեղին տանիլ... երանի թէ չտանէր...։ Երբ Ղալաթիա իջանք, (մոռցա, ըսելու թէ Բերա կը նստէինք), մտանք այն խանութը, ուր 4 տարի առաջ առաջին անգամ տեսած էր զիս, քիչ մը հանգիստ առնելու համար։

Սիկառէթ մը հանեց գրպանէն ու վառեց. բայց յանկարծ... չա՛թ... ձեռքէն ինկայ, և 3 կտոր եղայ. բարկութեամբ ու սոսկալի հայհոյանքներով վերցուց զիս, կտոր կտոր եղած. Սիրուն կուլար տղու մը պէս զի Պոլսոյ առաջին ծխողներէն մին էր. օգուտ մը չունէի իրեն այլ եւս...։

—Բանդ գնա՜ զուն ալ, ըսելով փողոց նետեց կտորներս։

Որչա՜փ թշուառ եմ։

Աղբանոցին մէջ կը գրեմ այս տողերս, ես ամենախեղճ տկար «քէհրիպարէ սիկառնիկ» մը։ ՊԵՏԻԿ

Գատը-գիւղ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Գրաբարին փորձանքը։

Քահանային մէկը այցելութիւն տուաւ տիկին Բ...ի տունը. ճաշէն վերջ տիկին Բ... սիկար պլրելով կը հրամցնէ քահանային և կ'ըսէ.

—Հարկաւ կը ծխէք։

Քահանան կը պատասխանէ.

—Դուն ուրեք։

—Չհասկցայ, Տէր հայր։

Քահանայն աւելի մեղմիկ ձայնիւ,

—Դուն ուրեք կը ծխեմ։

Առ այս, տիկինը սիկառը թքստելով կուտայ նմա։

—Ինչո՞ւ թքստելու համար ձանձրոյթ յանձն առէք, տիկին.

—Բայց, տէր հայր, դուք չըսի՞ք որ թուք ըրէք։

* * *

Անցեալ օր Մ... կը յանդիմանէր իւր տղան ամէն երեկոյ օղի խմելուն համար և ուրիշ տեղի մարդիկները մէջ բերելով կ'ըսէ.

—Տղա՛ս, տե՛ս, Բ... գիւղին բնակիչները գինետանց մէջ չեն նստիր, քեզի կը վայլէ՞ որ նստիս գինետանց մէջ։

—Ուրեմն, ասկէց վերջը կայնած կը խմեմ։ ՄԻՐԻԿ

ՅՈՒՇՔ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Ժամանակաւ որպէս և այժմ, սէրը երիտասարդութեան երազը, հասունի տարիքին զբօսանքը և ծերութեան յիշատակն է։

—Ժամանակը ամենուն վրայ միեւնոյն արդիւնքը առաջ չը բերեր.

—Սիրոյ հաճոյքը վայրկեան մը միայն կը տեւէ. իսկ սիրոյ վիշտը մինչեւ կենաց վերջը.

—Բնութիւնն և սէրը զգայուն հոգւոյ մը մէջ դիւրաւ տեղ կը գտնեն. իսկ անձնասէր և պաղարիւն մարդոց հետ բնաւ գործ չ'ունին։ Տ. Զ.

ՆՈՐ ԳՐԵԱՆՔ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Այն ամեն հեղինակներն ու թարգմանիչներն, որք իրենց երկասիրութիւններէն երկերկու օրինակ յանձնեն Լրագրոյս խմբագրութեան, երեք անգամ անոնց ծանուցումն հրատարակուած պիտի տեսնեն Դ. էջին մէջ հինգ տողով։ Երեք անգամէն աւելի հրատարակելի կամ ընդարձակ ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ կան։

Նմոյշ Օսմ. գրագիտութեան Մարգար Դարբինեանի, ընդ մամլով. վաւերացեալ յԱզգ. Ուսում. խորհրդոյ. արձակ ու ոտանաւոր, հանդերձ հայերէն նշանակութեամբ եւ արաբ. պարսկ. հոմանիշներով։ 390 1—3

Տարերք մայրենի լեզուի. Ա. հատոր, Բարսեղ Ե. Էքսէրճեանի, պատկերօք, Այբբենարան, հեգարան, ընթերցարան.— մանկավարժական նորագոյն դրութեան համեմատ. գին 3 դրշ. ի Պալենց գրատուն։ 388 1—3

Տարերք մայրենի լեզուի Բ. հատոր, Բարսեղ Ե. Էքսէրճեանի, պատկերօք, ընտիր հատուածներ. վէպեր, ոտանաւորներ, աշխարհացոյց, նօթայով երգեր, մանկավարժական նորագոյն դրութեան համեմատ, գին 5 դրշ. ի Պալենց գրատուն։ 389 1—3

Չիֆթլիք խարճի. հեղինակ Յակոբ էֆ. Զաքարեան. կը պարունակէ սա նիւթերը. Ագարակի մը դրամագլուխը եւ ասոր գործածութիւնը. երկրագործական պանքայէ մը ինչ ձեւով փոխառութիւն կ'ըլլայ, եւ այլն, եւ այլն։ 394 1—3

Գոհարիկ ֆրանսերէն գրականութեան, երկասիրեաց Յակոբ Գ. Էտիլեան. սոյն գործ՝ իրաւամբ արժանի է բանասիրաց ուշադրութեան։ Խալական գինն է 10 դրշ. զեղչեալն 5. կեդրոնատեղին է ի Կ. Պոլիս Պալենց գրատուն։ 399 1—6

Սուրբ Յովհան Ոսկեբերան, գրեց Մ. Կ. Սէրլէմեան, Տպագրութիւն Մ. Յ. Փօյաճեան։ 377 3—3

Ներկարարը, թատերգութիւն հինգ արարուած, տեղական կեանքէ, հեղինակ Տիրան Փափազեան, գին 3 դրուշ։ 378 3—3

Փաստաբան Յարութիւն էֆ. Դայսէրեանի «Թիւրքճէ վէ էրմէնիճէ միւքեալէմէն» Բ. Տպագրութեամբ հրատարակուած է գին 3 դրուշ։ Ամեն գրավաճառաց քով ի մասնաւորի Պապը Ալի ճատտէսի Գասպար էֆ.ի գրատունը։ 376 3—3

Երգեր, տաղեր, հղերերգեր, սիրավէպեր, նամակներ, ճամբանականներ, Մկրտիչ Ա. Թուրեանի, Տպագրութիւն Ն. Կ. Պէրպէրեան։ 358 3—3

Ընթացք շարադրութեան եւ վայելչախօսութեան Վ. Նշան Ֆ. Թորոսեանի ի պէտս ուսանողաց։ գին 3 դրշ, Բանալին ի պէտս ուսուցչաց։ Գին 4 դրշ. Դպրոցաց համար յոյժ գոհացուցիչ զեղչ։ 3—3

ՄԵԾԱԴԻՐ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

Գունաւոր մաքուր տպագրութեամբ, ամենէն գեղեցիկն իր տեսակին մէջ։ 12 ամիսներու մէջտեղ դրուած է պլօք մը ամեն ազգի թուականներով, կը տեսնուին իսկոյն ամեն ազգաց տօները։

Պարտիզպանեանի քով, Րիզա փաշա խան, Պոլիս, Վրոյր եւ ընկ. Թղթավաճառանոցն Քօմիսիօն խան, Կալաթա։ 386 6—12

ՆԱԽԱԶԴ

ՎԱՐԺԱՊԵՏՔ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒՀԻՔ

Ձեր աշակերտաց ի՞նչ նուէր տալ կ'ուզէք

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻՒ

Ոսկեզօծ եւ բարոյալից գի՞րք մը, օրացո՞յց մը, պատկերաց հաւաքածո՞յ մը, սիրուն կաղամա՞ր մը, ոսկեփետուր գրի՞չ մը, ներկատո՞ւփ թէ կարկինի տուփ, գեղեցիկ զմելի՞ն մը, խաղալի՞կ մը, զբօսական առարկա՞յ մը, քարտէ՞ս մը, ատլա՞ս մը, զարդարուն յուշատետրի՞կ մը, նկարակերտ ալպօ՞մ մը, անշուշտ ասոնցմէ մին, բայց ո՞րը.

Գրեցէք մեզ օր առաջ, եւ եթէ կը վարանիք որոշում մը տալու, ընտրութիւնը թողէք մեր ճաշակին. միայն ծանուցէք թէ քանինո՞ց բան մ'է ուզածնիդ եւ շուտ մը կը ղրկուին ձեր ուզած առարկայք։

Մեր հասցէն է, ինչպէս գիտէք, Ս. Դաւթեան, Գազազէր խան, Պահճէ Գափու, Կ. Պոլիս։
345 8—8

ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՇԱՀԻՔ
300,000 ՖՐԱՆՔ

Եթէ երկու ամիսը հեղ մը 5—10 դրուշ տալով մէկ երկու բրոմէս չը գնէք, հետեւաբար չէք կրնար մասնակցիլ Ռում. երկաթուղեաց առաջնակարգ վիճակահանութեան։ Եւ եթէ չը մասնակցիք ի՞նչպէս կարելի է շահիլ 300,000 կամ ուրիշ ո և է գումար սոյն վիճակահանութենէն։ Այո, երկու ամիսը անգամ մը գնելու է բրոմէս մը, բայց դիտեցէք որ ձեր գնած բրոմէսը էն բաղդաւորներէն ըլլայ։ Գնեցէք ՏԻԳՐԱՆ Մ. ԱՐՁՐԵԱՆ բրոմէսներէն, որոնց շահած և գնողներուն վճարուած պարգեւները առաջին տեղը կը բռնեն հրապարակին վրայ։

Յառաջիկայ 1893 Եւր. փետրվ. 1 ին, այսինքն յունվար 20 ին պիտի քաշուի այս վիճակահանութեան 138 երորդը, և 600 հոգի պիտի շահին։

Եթէ ամբողջ բրոմէս մը գնէք, ինչ որ շահիք, ամբողջապէս կը ստանաք։ Եթէ կէսը գնէք, կէսը կը ստանաք և եթէ քառորդը գնէք, շահուածին քառորդ մասը միայն կը ստանաք։ Ամբողջ բրոմէսին գինն է 7 ոսկի, կէսինը 5 և քառորդին 3 դրուշ։ Գաւառներէն բօսթայի բուլ ալ կ'ընդունուի, պայմանաւ որ գալիք ու երթալիք ապահովագրեալ բօսթային ծախքը գնողը վճարէ։ Հարիւր դրշ.ի մէկէն գնողին և ծախողներու զեղչ կ'ըլլայ։

Ղալաթիա կամուրջին գլուխը Թիւ 33
363 ՏԻԳՐԱՆ Մ. ԱՐՁՐԵԱՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԸՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

322
ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4 056 900
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Այս երկու Ընկերութիւնք Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած մեծ առատաձեռնութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրած վնասուց փոխարէն վճարելնին ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուածնին գումարն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 Կ· սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան

THE ECONOMICON
ԹԷՅ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ
TEION EIKONOMIKON
MARQUE DEPOSÉE

Ամէն անոնք, որք կ'ուզեն Ճավայի և Չինու ճշմարիտ թէյ խմել, պէտք է դիմեն Կ. Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Ճէլալ պէյ խանի կից Թիւ 10 ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատունը, որու զանազան տեսակ թէյեր թէ' տեսակի ազնուութեան, թէ' ճաշակի և հոտի անուշութեան և թէ' գիներու աժանութեան կողմանէ անհամեմատելի են:

Յիշեալ վաճառատան թէյերը Թուրքիոյ բոլոր թէյավաճառաց քով կը գտնուին ի վերև դրուած մարքայով, որու կեղծերը ելած ըլլալով պէտք է զգուշանալ: 342 29—50

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Ալէքի ջերմային հիւանդութեան դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմային վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ առոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը առոյգ գիտուն ամէն: Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անտեսանելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն զայն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց առանձին անուններն նշուած է. ջերմն և դողուն, թաղուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր:

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտներէ վայրերէ մնահատ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և պղծաներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ:

Ալէքի ջերմի ու տենդից դեղը կը ըղէ այդ թունաւոր նիւթոց [illegible] զօրու ազդեցութիւնը զորս կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որով դեղ է [illegible] ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտուն առոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. Կը ծախուի Մինասեան [illegible] Ամերիկեան դեղատանն մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ: 350

ԱՒԱԶՐՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկ. Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ևԸՆԿ.

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանամէր	1700
Աբօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կոզօ	1400	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօանօ	3200	Քալիդօ	2800
Գասսիօ	3000	Հիրօ	2000	Րիմինի	4400
Գորոնինօ	2200	Հիտալկօ	3400	Րինալդօ	3200
Գրափօ	2000	Հինար	7000	Ռօլլօ	3000
Գէֆֆալօ	8800	[illegible]	1200	Ռոմէօ	3500
Դէլլօ	2600	Յավա	5000	Ռօզարիօ	3500
Դալիբսօ	2500	Յէնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Դամմօ	2100	Քէլլօ	2000	Սանդրինկօ	6200
Դագօ	2000	Քօլօմպօ	4200	Սաֆֆօ	2000
Դոմօ	2700	Քօզլօ	2200	Սելվիա	2000
Զէբալօ	5000	Լէօ	2000	Սորէնդօ	4300
Գլիօ	1500	Լէանդրօ	4500	Թ. Ռուիլսըն	3000
[illegible]	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիանօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրրիբիօ	900
Տալբօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրբինօ	5000
Տրաբօ	2100	Մինօ	2000	[illegible]	5000
Էլյանամօ	2600	Մուրիլլօ	3100	Ըէնօ	3600
Էլլօրամօ	3000	Նելօ	2000	Զէնօ	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանդօ	3000	[illegible]	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զիվիկօ	200
Ֆալքօն	800	Օփօրթօ	4500	Զէբօ	140
Ֆիլօ	700	Օտօ	2000	Մոնքիթօ	120
Էկիբդիըն Մոնարք					8000
Էթիօբիըն Մոնարք					8000
Լիտիըն Մոնարք					8100

«Կրոտոն» շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն աստ հասաւ:

«Տրաքօ» շոգենաւը, նաւապետ Բիքըրին, այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ընդհանուր վաճառքով, և յունվար 14ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլսոյ համար:

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի:

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒՕՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմէ խան, Ղալաթիա
293

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլ և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Ամասիս	4200	[illegible]	3000
Գանոբուս	4000	Օսայրիս	3000
Ֆէրօս	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանիէ	4000	Ռէմզէս	3000
[illegible]	3250	Լոթիս	800
Թիպա	3250	Օլինթա	800
Մազաառ	3250	Սէթի	700
Մարիոթիս	3250		

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292 31. Ճէյմս Մոս Լիվ- [illegible]

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ՍՏԵՓԱՆԱՔԻ Կ. ԲԵՋՄԱՋՕՂԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Մուէյէտ խան, Վոյվոտա փողոց Թիւ 2

Մեր դրամատունը կ'ընդունի առևտրական կամ սեղանաւորական ամէն ձեռնարկ ի մայրաքաղաք և օտար երկիրներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով բաժնեթուղթի վրայ փոխատուութիւնք գանձմունք աստ և յօտար երկիրս, վճարումն տոկոսի կտրոններու և պանքտոմսերու, ի հրաման տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր Ցունաստանի, Եւրոպիոյ եւ Թուրքիոյ վրայ: Եւրոպական տէրութիւններէն երաշխաւորեալ վիճակահանութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 ղրշ. վճարումներով եւ ամէն դիւրութիւնք յաճախորդաց վիճակահանութեանց եւ շահերու գանձման քոնթրոլին: Ի ստորեւ նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամէն գնող առաջին վճարումէն տէր կ'ըլլայ պարտաթուղթին՝ պաշտօնագրով մը որուն կը միանայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականէն իրաւունք կունենայ ամէն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն պէս իրաւունք ունի իր շահած գումարին ամբողջական վճարման: Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն իսկ: Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յառաջ կուգայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամսօր փոքր դրամներ ունին տրամադրելի: Եւ որք օգտակարապէս և երաշխաւորութեամբ կարող են ի կիր առնուլ իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարստութիւն շինել առանց զոհողութեան: Միակ միջոց կարենալով ամիսը 20էն 100 ղրուշ տրամադրելի ընել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն իսկ եթէ բախտը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակէ մը ետք կը տիրացուի տոկոս բերող պարտաթուղթի մը, 200էն 500 Ֆր.ի դրամագլխոյ մը:

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵ	Տարեկան վիճակահանութեանց Թիւը	Մեծ Թիւերուն գումարը		Քուբոնին տարեկան վճարումը	387
Ցունաստանի Ազգ. Պանքան 4 %	3	Թիւ 27,	Ֆր. 300,000	Ֆր. 16	Ղրշ. 100
Քրէտիթ ֆոնսիէ տը Ֆրանս 3 %	6	,, 591,	,, 1,060,000	,, 15	,, 100
Անրուէօն քօմինալ փոխառ 3 %	4	,, 352,	,, 1,500,000	,, 12	,, 100
Քռէտի ֆոնսիէ Եգիպտական 3 %	12	,, 312,	,, 1,500,000	,, 7.50	,, 50
Քրէտիթ ֆոնսիէ տը ֆրանս անտոկոս	2	,, 444,	,, 314,000	,, 7. 5	,, 20
Անըվէրսի Քօմինալ Պրուսէլ քաղաքին	6	,, 141,	,, 295,000	,, 2.50	,, 20
Թիւրք. պարտաթուղթ անտոկոս	6	,, 300,	,, 3,600,000	,, ...	,, 20

ՃԵՐՄԱԿ ԱԿՌԱՅՆԵՐ

Առողջապահութիւն Բերնի

ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ | EAU DE BOTOT

Կը պահպանէ ակռաները, կը պնդէ լնդերքը, կը զովացնէ բերանը.

ՓՆՏՌԵԼ բուն ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ՝ 17, Ռիւ տը լա Բէ, ՓԱՐԻԶ.
Ասկից առաջ՝ 229, Սէնթ Օնորէ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԲՈԼՈՐ ՀՈՏԱՎԱՃԱՌԱՑ ՔՈՎ

Հարցնել նաև Պոթոյի ՎԻՆԷԿՐԸ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹԸ, նրբութեամբ և բոյրովը դերազանց.
2203 Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, Պօն Մարշէն, 354, Մեծ փողոց Բերայի

ՃՇՄԱՐԻՏ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

ԵՒ ՀԱԿԱՄԱՂՁԱՅԻՆ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԸՍՏ ԴԵՂԱՁԵՒԻՆ **D. GUILLIÉ**
Ի ՁԵՌՆ ՏՈՔԹՈՐ **PAUL GAGE FILS**, ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՂԱԳՈՐԾԻ
Միակ տէրն այս դեղին, 9, rue de Grenelle — St — Germain, à Paris

Աշխարհիս զանազան երկիրները յառաջ կը բերեն իրենց յատուկ հիւանդութիւններն որք արդիւնք են, ոմանք առողջապահական սովորութեանց, այլք՝ հողին, կլիմային եւ բարեխառնութեան բնութեան:

Ի Թուրքիա, այդ հիւանդութիւններն են գլխաւորապէս փայծաղի, լեարդի եւ աղեաց բորբոքումները, բարախական աչացաւութիւնք, ճանճատենդք եւ ժանտատենդք, [illegible], բանչք, եւ հեռախտային համաճարակք, կիրք եւ ինքնութեանց:

Այս ծանր հիւանդութիւնք, որոցմով մանաւանդ նորեկ Եւրոպացիները կը վարակին՝ մինչեւ օդընտելութեան շրջանը, յաճախ բանի մը չեն դարուիր եւ այս ողբալի անզօրութիւն զրեք միշտ վտանգի կ'ենթարկէ հիւանդաց կեանքը:

Հիւանդութիւնք սկսելուն պէս երբ անոր առաջքն առնուի յաճախակի կրկնուած մեղմ եւ միանգամայն զօրացուցիչ լուծողականներով, բարախալից կղկղանքներ դուրս կ'ելնեն եւ չեն կրնար վերախառնուիլ արեան մէջ. մարսողական ուղիները կը զօրանան, [illegible] ազդեցութիւնը կը բառնայ, առաջքը կառնու այս երկրին անողորմ հիւանդութեանց, որք այնչափ յաճախադէպ են եւ այնչափ վտանգաւոր:

Այսքան փափաքելի արդիւնքը ձեռք բերելու համար մէկ դարման մը կայ որ երաշխաւորուած եւ հինգ տարիէ հետէ ի կիր կառնուի նմանօրինակ երկրաց մէջ, որպիսիք են՝ հարաւային Ամերիկա, Հնդկաստան եւ Ալժէրի, եւ արմատական բուժումներ յառաջ կը բերէ, նոյն իսկ ամենէն յուսաբեկ պարագաներուն մէջ:

Այս բանեկագին դարման՝ տոքթոր GUILLIÉ ի ՀԱԿԱՀՈՅԶԱՅԻՆ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԷԼԻՔՍԻՐՆ Է:

Այս ԷԼԻՔՍԻՐ բարեբեր ազդեցութիւն ունի միօս: Իբր լուծողական, չի [illegible], որպէս կ'ընեն այս կարգի ուրիշ դեղեր, թէ զօրացուցիչ եւ թէ զովացուցիչ է. կ'օգնէ եւ կ'ուղղէ բոլոր [illegible] զանազան գործարանաց. [illegible] չի պահանջեր, [illegible] որ լաւ կերակուր [illegible] յորում կը գործածուի այդ դեղը. [illegible] եւ մեծ յաջողութեամբ, առանց երբէք [illegible] դէպքի:

Գինն ի Թրանսա. շիշը 6 Ֆր. կէս շիշը 3 Ֆր. 50
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԱՄԷՆ ԴԵՂԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ

NORTH BRITISH RUBBER Cº LIMITED TRADE MARK EDINBURGH

ՔԱՒՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ
(ԼԱՍԹԻՔ)
(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄԲԱ

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ՌԻԲԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

NORTH BRITISH RUBBER Cº EDINBURGH

Մայրաքաղաքիս մէջ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քաւուչուէ մուճակները կը գերազանցեն հրապարակին վրայ գտնուածները թէ' իրենց ճաշակաւ եւ թէ հաստատուն զուտ կաւուչուքէ շինուածքով:

Այս անգամ մեր յաճախորդաց փափաքանաց համեմատ ընտիր բրդեղէն կերպասէ եւ զուտ կաւուչուքէ շինուած խիստ ձեւաւոր և դիմացկուն մանթօ բերել տուած ենք:

Ինչպէս գործարանիս մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածին 2-3ը կը հինցունէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ.

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կրնկի մը եւ դուրսի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քաւուչուէ մուճակ ծախողներու քով: Իսկ մանթօները օծիքին ներսի կողմը կը գտնուի առիւծի եւ կշիռի նշանները, և կը ծախուին ի Կեդրոնատեղին, ինչպէս նաև ի Ջիւանեան [illegible] Հանրածանօթ Րիֆաթ Էֆ.ի քով և ի Սէլանիկ [illegible] Շուկան գաֆաֆ Աւէդիս Մէմիշ Օղլուի քով. Կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, Պահչէ-Գաբու Գօճամանօղլու խան գրան կից Թիւ 1 մթերանոցը: 226

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 28 9 Օտեսայի [illegible], ժամ 2էն յետ միջօրէի:
Գշ. 29 10 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի [illegible] ժամը 5էն յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,
Դշ. 30 11 [illegible], [illegible] ժամ 10էն:
Եշ. 30/11 [illegible] նաւահանգիստները մինչեւ [illegible] ժամը 11էն:
Ուրբ. 31/12 Օտեսայի [illegible], ժամ 2էն յետ միջօրէի:

Ազդ. — Դեկտ. 29/10, Երեքշաբթի օրը կ'[illegible] Ալեքսանդրիոյ նաւահանգիստները մեկնող [illegible] Ջիւանիոյ մէջ [illegible] Պէյրութ, Յաֆա, և Բօր-Սայիտ [illegible]
12

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոց ամէն երկու շաբաթ կը բանին Լիվըրփուլէ և Պոլսոյ միջև

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Աւրանիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Փաւոնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ումբրիա	7268	Սարդինիա	2408
Բոթնիա	5587	Աթլաս	2393
Գեֆալոնիա	5517	Սաբաննա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Փարթիա	4557	Պալմիրա	2144
Ալեբբօ	2148	Քարինթիա	899
Քէտար	1876	Մարոքքօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ Գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսանտրօ խան Թիւ 40
Ղալաթիա
17

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս. ՇԹԱՅՆ
ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

Մարդոց, Տղայոց, Կանանց, Օրիորդաց և փոքրիկ աղջկանց համար

Քարաքէօյի հրապարակը, Թիւ 20, մեծ վաճառատուն Պորսայի և Եէնի Ճամի փողոց, Թիւ 8, Թիւնէլին մօտ: Աշնան եւ ձմրան եղանակներուն համար մեծաքանակ հանդերձներ բերուած են ՄԱՐԴՈՑ, ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Վերջին Նորէութեան ձեւերուն այնքան ճոխ և բազմազան մէկ ընտրութեամբ որ ազանշացուցիչ պիտի առնէ որչափ ընտիր ճաշակի, տեսակի և դիմացկունութեան նոյնչափ ալ հանդերձներու գնոց դիւրագինն աժանութեանն կողմէ.

Կանանց, օրիորդաց և փոքր աղջկանց զգեստներու ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՃԻՒՂԸ որը կը պարունակէ մեծաքանակ մանթօներ, բաճկոններ, բէլերիններ (ժաքեթներ) ժեռսէ առասարամ և առանց ասառարի, [illegible] զգեստներ, ուղեւորութեան մանթօներ, անձրևանոցներ, երկար և կարճ վիզիթներ, թաւշապատ և մուշտակաւոր ժաքեթներ, մուշտակաւոր ռոթոնտներ, ինչպէս նաև մեծ մթերք օրիորդներու, փոքր աղջիկներու և մանուկներու համար, ամենաբարձր ճաշակով և վայելչութեամբ.

Գիները զարմանալի կերպով համեստ են 354

OREZZA

Հանքային ջուր երկաթախառն թթուածով, ամենէն հարուստ երկաթի եւ ածխաթթուի մասին:
ԱՅՍ ՋՈՒՐ ՄՐՑԱԿԻՑ ՉՈՒՆԻ
ՍՏԱՄՈՔՍԱՑԱՒԵՐՈՒ—ՏԵՆԴԵՐՈՒ—ՔԼՈՐՈԶԻ—ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆՑ
ԵՒ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԵՆԷ
ՅԱՌԱՋ ԵԿԱԾ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԲՈՒԺՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՀԱՏԵՂԻ ԿԱՐԱՍԵԱՑ
ՀԻՄՆԵԱԼ ԼՕԺԷՆ ԹԱԲԱԲՈՐ ՊԷՅԻ ԿՈՂՄԷ

Բերա, Սաքըզ Աղաճ փողոց Թիւ 21, Լիւքսէնպուրկի պաղանեաց մօտ
Կալաթա, Վօյվոտա փողոց, Կիւմիւշլիւ խան, Ֆրանսական նամակատան դէմը

- Եթէ ունիք նիւթ մը վաճառելու հանրային աճուրդով կամ սակարկութեամբ.
- Եթէ կուզէք օգտուիլ լաւ առիթներէ.
- Եթէ պէտք ունիք ծախու նիւթերու վրայ կանխավճարներու.
- Եթէ կուզէք ամենայն ապահովութեամբ աւանդ դնել կարասիներ, արկղներ, ծրարներ, դաշնակներ, պատկերներ, կառքեր, արծաթեղէնք եւ ապրանքներ.
- Եթէ ունիք ծրարումներ, առաքումներ, մաքսէ հանելիք ապրանքներ.
- Եթէ կուզէք ծախել կամ գնել անշարժ կալուածներ.
- Եթէ կուզէք վարձու տալ ձեր տուները կամ յարկերը.
- Եթէ կուզէք տուներ կամ յարկեր վարձել.
- Եթէ կուզէք օգտակարապէս մատակարարել ձեր անշարժ կալուածները.
- Եթէ կուզէք ապահովագրել ձեր շարժուն և անշարժ կալուածները լաւ պայմաններով.

Դիմեցէ'ք վերոյիշեալ վաճառատունն

Ծանօթ.— Վաճառատան կանոնագիրը հասարակութեան տրամադրութեան տակն է: 227

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻՅԷ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1892 Նոյեմբեր 19էն սկսեալ մինչև Յունվար 15

Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց երթևեկութեան ժամը.

2 15 Ենիմ. Մէզռ. Պէյ. Թարաբ. Ենիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար (Ռ. Հիս.ի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 39
2 50 Ռ. և Ա. Գավագ Ենիմ. Մէզարբ. Պէյգօզ Թարաբ. Պէյքօզ և անկից Ասիական եզերքներէն մինչեւ Գանտիլլի և Օրթագ. պիտի հանդիպի. (Գանտիլլիի շոգ.ին պիտի հաղորդակցի]. Ուրբաթները 2 35ին ըլլալ է [illegible] Վանիք. Չէնկլք. Պէյլէր. Գուզգ. Պէշիկթաշ. 20
3 — Ենիմ. Մէզար. Պէյիւք. Թարաբիա Ենիք. (Ենիք. շոգ.ին կը հաղորդակցի) 37
3 30 Ենիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Առնվ. Գուրչ. Օրթագ. Պէշիկթաշ 19
4 15 Ենիմահալլէէն Մէզար. Պէյիւքտ. Թարաբիա Ենիք. Ստէնիա Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք Պէշիկթաշ. Պէպէքի շոգ.ին կը հաղորդակցի. ուրբաթ օրերը Առնքէօյ. Գուրչ. Օրթ. 38
5 — Ռ. Գավ. Մէզար. Պէյիւք. Թարաբ. Ենիք. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Առնվք. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. 32
6 15 Ենիմ. Մէզռ. Պէյիւք. Թարաբ. Պէյքօզ Ենիք. Գանլճ. Պօյաճք. Ռ. Հիսար Պէպէք Առնվ. Պէյլ. Օրթագ. Պէշիկ. 42
7 — Ենիմ. Մէզար. Պէյիւք. Թարաբ. Պէյքօզ Պաշլգ. Ենիք. Միրկ. Գանլճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Առնաւ. Չէնկէլք. Պէյլէր. Օրթագ. Գուզ. Պէշիկ. Իւսկ. 23
8 — Ա. Կավ. Գավագ Ենիմ. Մէզար. Պէյք. Թարաբ. Ենիք. Ստէն. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Առնաւ. Գուրչ. Օրթագ. Պէշիկ. 19
10 15 Ա. Գավ. Պէյ. Թարաբ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Առնաւ. Օրթագ. Պէշ. 33

Ենիքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

2 45 Ենիք. Ստէնիա Միրկ. Պօյ. Ռ. Հիսար Պէպէք Առնաւ. Գուրչ. Օրթագ. Պէշիկ. 28

Պէպէքէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

2 15 Պէպէք Առնվ. Գուրչ. Օրթագ. Պէշիկ. 32
2 45 Պէպէք Առնաւ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիկ. 23
2 45 Օրթագ.էն ուղղ. կամուրջ [բացի ուր. է] 25
3 15 Պէպէք Առնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. 23
4 — Պէպէք Առնաւ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիկ. 19
4 25 Օրթագ.էն ուղղ. կամուրջ. բացի ուր. է 20
4 45 Պէպէք Առնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. Գաղաթ. բացի ուրբաթէ 37
5 15 Պէպէք Առնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. բացի ուրբաթ օրերէ 28
6 — Պէպէք. Առնվ. Գուր. Պէշիկ. 32
10 15 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ ուրբաթները 20 վայրկեան առաջ 38

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

2 15 Վանիք. Չէնկլ. Պէյլէր. Գուզգ. 33
2 — Պէյգօզ Պաշլգ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Օրթագ. (Գանտ.ի պիտի հաղորդակցի.) (Ուրբաթները բացի Օրթագ.էն Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ.) 25
2 35 Պէպէք Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիկ. [բացի ուրբաթէ] 42
2 45 Պէյգօզ Պաշլգ. Ենիք. Գանլճ. Պօյ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Առնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզ. Իւսկ. Պէշիկ. Գուզ. 1
3 35 Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկլ. Պէյլէր. Գուզգ. Պէշիկ. 33
3 30 Պէյգօզ Բ. Պաշճէ Չուպգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Օրթագ. [Գանտիլլիի շոգ.ին կը հաղորդակցի. ուրբաթները 3 15ին Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէր Գուզգ. Պէշիկ. 20
4 25 Գանտիլ. Վանիք. Չէնկլք. Պէյլէրպէյ Գուզգ. Իւսկ., բաց ի ուրբաթէ 39
4 45 Պէյգօզ Պաշլգ. Չուպգ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. Պէշիկ. (Գանտիլլիի շոգենաւին կը հաղորդակցի. ուրբաթները Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. պիտի հանդիպի) 25
5 25 Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիկ. [բացի ուրբաթէ] 20

7 — Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Առնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթագ. Գուզգ. Պէշիկ. Իւսկ. 1
9 — Պէյ. Թարաբ. Պէյգ. Պաշլգ. Չուպգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Իւսկ. 28
10 15 Պէյգօզ. Գանլ. Ա. Հիսար Չէնկլ. Պէյլ. Պէշկ. [բացի ուր. է 32
10 15 Գանտիլլիէն ուղղ. կամուրջ. 25
11 — Գանլըճ.էն ուղ. կամուրջ. (բացի ուր.) 19
11 — Չէնկէլք.էն ուղղակի կամուրջ բաց ի ուրբաթ օրերէ 23
11 55 Գուզգ. Իւսկ. բացի ուր. է 11

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթևեկող շոգենաւուց ժամերը

3 20 Պէշիկ. Օրթագ. Առնվ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարաբ. Պէյք. Ա. Գավագ: 3
4 — Գաղաթ. Պէշիկ. Իւսկ. Գուզգ. Օրթագ. Չէնկլ. Պէյլ. Առնվ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Ենիք. Չպաշ. Պէյգ. Թարաբ. Պէյ. Մէզար. Ենիմ. 23
4 45 Պէշիկ. Օրթ. Գուրչ. Առնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճք. Ստէն. Ենիք. Թարաբ Պէյիւքտ. Մէզարբ. Ենիմահ. 42
5 15 Իւսկ. Պէշիկ. Գուզգ. Օրթագ. Պէյլ. Չէնկ. Առնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Միրկ. 1
6 — Գաղաթ. Պէշիկ. Օրթագ. Գուրուչ. Առնաւ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգօզ. Թարաբ. Պէյիւքտ. Մէզար. Գավագներ 19
7— Պէշիկ. Իւսկ. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Առնվ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պօյճ. Գանլ. Ենիք. Թարաբ. Պէյք. 28
8 — Պէշիկ. Օրթ. Առնաւ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարաբ. Պէյ. Մէզար. Ա. Գավագ: 33
9 45 Պէշիկ. Օրթագ. Գուրչ. Առնվ. Պէպէք, Պէպէքէն Ենիմ. գացող շոգ.ին հետ կը հաղորդակցի, ուրբաթները 20 վայրկեան առաջ պիտի մեկնի: 38
10 5 Պէշիկ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ստէն. Ենիք. Թարաբ. Պէյք. Մէզարբ. Ենիմ. (ուրբաթները 10 վայրկեան առաջ). Օրթագ. Գուրչ. Առնաւ. 39
10 45 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ստէն. Ենիք. Թարբ. Պէօյիւքտէրէ Մէզար. Ենիմ. (ուրբաթները չէկայ) 20

11 20 Ենիք. Թարբ. Պէյ. Մէզռ. Ենիմ. 38
11 35 Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ստէն. Ենիք. 19

Կամուրջէն Անատօլու-Գավագ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

4 15 Կամուրջէն ուղղ. Պէպէք բացի ուր է 37
4 35 Ուղղ. Պէպէք բացի ուրբաթէ 28
10 35 Պէշիկ. Օրթ. Գուրուչ. Առնաւ. Պէպէք Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Ենիք. Բ. Պաշճ. Պէյք. բացի ուր է 1
11 15 Գաղ. Պէշիկ. Օրթ. Գուր. Առնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար. Պօյաճք Ենիք. 18
11 45 Պէշիկ. Օրթ. Գուրուչ. Առնվ. Պէպէք 13
12 15 Պէշիկ. Օրթ. Գուր. Առնվ. 33
Այս շոգ. օրը պէտ եղած ժամանակ մինչև Գուրչ. պիտի երթայ:

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 — Ուղղ. Ա. Հիսար. բացի ուր է 33
3 15 Իւսկ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկէլք. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպուգլը Բ. Պաշճէ, Պէյգօզ 25
3 45 Կամուրջէն Հիսար Գանտ. բացի ուրբ. է 39
4 50 Ուղղակի Գանտիլ. բացի ուր. է 20
8 45 Իւսկ. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Բ. Պաշճէ Պէյգօզ բացի ուրբաթէ 32
9 30 Պէշիկ. Գուզգ. Պէյլէր. Չէնկլ. Վանիք. Գանտիլ. 25
10 20 Պէշիկ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպ. Պաշլ. Պէյգ. Մէզարբ. Ռ. Ա. Գավագներ. 37
10 30 Պէշիկ. Պէյլէր. Չէնկ. ուր. օրերը Իւսկ. Գուզգ. Առնվ. Գանտիլ. Ռ. և Ա. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյիւք. 23
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 19
11 — Պէշիկ. Գուզգ. Պէյլէր. Չէնկէլքէօյ Վան. Գանտ. Պէպէք Գանտիլ. պիտի հաղորդակցի ուրիշ շոգենաւի հետ (Ուրբ. օրերը Իւսկ. պիտի հանդիպի) 42
11 22 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Պաշլ. Պէյգօզ (ուրբթ. Գուզգ.) 25
11 35 Իւսկ. Գուզ. 11
11 45 Գաղ. Գուզ. Պէյլ. Չէն. Վանիք. Գանտ. Այս շոգ. օրը պէտ եղած ատեն մինչեւ Վանիք. պիտի երթայ: 32

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —		— —	
— —		— —	
— —		— —	
— —	7 5	— —	7 10
— —	8 Պէշիկ.	2 45 Պէշիկ.	8 15 Պէշիկ.
— —	8 20 Վ.ափ.	— —	9 5
2 30	8 50 Պէշիկ.	— —	9 50
3 — Պէշիկ.	9 30	3 15 Վ.ափ.	10 15 Պէշիկ.
3 30	10 — Ֆէրգ.	3 20	10 30 Ֆէրգ.
3 45 Ֆէրգ.	10 15 Պէշիկ.	3 50	10 40 Գզգ.
4 10	10 40	4 45 Պէշիկ.	11 —
4 40	11 — Գուզգ.	4 30 Ֆէրգօթ	11 30 Ֆէրգ.
5 — Վ.ափ.	11 — Ֆէրգ.	5 15 Վ.ափ.	11 35 Գզգ. *
5 30 Ֆէրգ.	11 20	5 45 Պէշիկ.	11 50
6 —		6 15 Ֆէրգ.	— —
6 30 Պէշիկ.	12 5	6 25 Պէշիկ.	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	—	— —	6 25 Պէշիկ.
— —	7 — Պէշիկ.	— —	7 10
— —	8 — Պէշիկ.	— —	8 20 Պէշիկ.
— —	8 20 Վ.ափ.	— —	9 5
— —	9 — Պէշիկ.	— —	9 45
2 30	9 30	2 45	
3 20	10 — Ֆէրգ.	3 20	10 15
3 45 Ֆէրգօթ	10 15 Պէշիկ.	3 15 Վ.ափ.	10 30 Ֆէրգ.
4 —	10 40	4 30 Ֆէրգօթ	10 40
4 40	11 Ֆէրգ.	4 40 Պէշիկ.	11 30 Ֆէրգ.
5 30 Ֆէրգօթ	11 10	5 15 Վ.ափ.	11 20
5 15	11 45	5 30 Պէշիկ.	11 50
6 —	12 5	6 15 Ֆէրգ.	12 10

* Այս երթևեկութիւն ուրբաթ շաբաթ և [illegible] օրերը տեղի չպիտի ունենայ:

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակիէ)
4 30 » »
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին)
3 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի ուր և կիր)
4 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ
10 10 Կամուրջէն Հարէմ առանց Սալաճագ (բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէ]
11 10 Կամուրջէն Հարէմ առանց Սալաճագ (կիր. և ուրբաթ օրերը ժ. 10 30ին).

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ
ԵՒ
ԳԱԲԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԳՈՐԾԱԾՈՒՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար

Ծան.— [illegible]